

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Nr. 2
Sausio-January 12, 1956
Cleveland, Ohio

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Skalavijos ir kitų lietuviškų kraštų likimas

(1923 m. sausio mėn. 15 d. paminėti)

DR. MARTYNAS ANYSAS, MLR Sąjūdžio centro komiteto vicepirmininkas

I.

Kada 1230 m., Marovijos kunig. Konrado prašytas ir popiežiaus palaimintas Vokiečių Riterių Ordinas prie Torūno peržengė Vyslos upę, prasidėjo didžioji germanų invazija rytuose. Tos kovos be pertraukos tęsėsi 192 metus.

Prieš tai, trijų šimtų metų laikotarpyje, buvo suvirstintos visos į rytus nuo vokiškų kraštų gyvenusios slavų tautos, pradėdant Tiuringiją ir obotritų kraštais ir baigianti vakarų Lenkijos dalimis. Tikrai Pamaričiai ir kai kurie žemutinės Vyslos lenkiški kraštai dar kiek laikėsi, nors iš daugelį pusų buvo germanų smarkiai spaudžiami.

Šitas Ordino žygis prieš prūtiškas gimes greitai reikė galą ir Pamaričių nepriklausomybei, kai galutinai buvo pavergtos visos prūtiškos (senprūsų) gentės. Ir Mazovijos, Rytų Prūsijos, Kuršių Marės, Pomezaniją, Pogezaniją, Varmiją, Tangiją, Galindiją, pusiau lietuvišką Sambiją ir pagaliau grynai lietuviškus kraštus: Nadraviją, Sudaviją ir Skalaviją (Schalauen).

Penkiasdešimtis šesiu metų kovoje Ordinas nugalėjo visas heroiskiausias besiginčiančias prūtiškas gimes: Kulmiją, Pomezaniją, Pogezaniją, Varmiją, Tangiją, Galindiją, pusiau lietuvišką Sambiją ir pagaliau grynai lietuviškus kraštus: Nadraviją, Sudaviją ir Skalaviją (Schalauen).

Dar didžiojo prūtių genčių sukilimo laikotarpyje Ordinas iš pietų prisistūmė prie žemutinio Nemuno. 1260 m. jis pastatė Ventės Rągę, Kuršių Marės, Ventenburgo pilį. 1255 m. su naikino lietuviškąją tvirtovę Raganitą ir ten pastatė savo tvirtovę Landshut, vėliau pavadintą Ragnit ir 1289 m. Schalauenburgą, toje vietoje, kur vėliau buvo įsteigta Tilžė.

Iš šiaurės eidamas Livonijos Ordinas paėmė žemaitišką pilį Klaipėdą ir 1252 m. ten pastatė Muemmelburgą, vėliau pavadintą Klaipėda arba Klawpėda. Iš šitų tvirtovių prasidėjo nuolatinė kova prieš Lietuvą, kuri be pertraukos tęsėsi virš 150 metų.

Mums iš istorijos žinoma, kaip Ordinas, nuolatiniame tuos kraštus naikinančioje kovoje, Nemuno prisistūmė ligi Kauno, kaip iš čia jis pakartotinai puolė Vilnių, miestą ir apylinkę sunaikindamas, nors ir nepajėgė paimti Vilniaus viršutinę tvirtovę, Gedimino pilį.

Istorija taip pat kalba apie kovas su žemaitija, kurią Ordinas buvo gavęs tai iš Jogailos, tai iš Vytauto ir kad Ordinas tik Vytauto karine pagalba žemaičius parklupdė, bet už keletos metų įvykusiame žemaičių sukilime šitą kraštą vėl prarado. Mums žinoma, kad taip vadinamasis didysis karas pirmoje eilėje vyko dėl žemaitijos ir kad pasitarimuose su Ordinui Lietuvos didysis kunig. Vytautas — Aleksandras reikalavo grąžinti jo tėviškąjį plaikimą ligi jūros.

Nors Žalgirio mūšis 1410 m. liepos mėn. 15 d. davė pilną pergalę Lietuvos ir Lenkijos kariu-

omenei, žemaitija buvo išimta iš Ordino pretenzijų sąrašo tik ligi Vytauto gyvos galvos. Todėl dar buvo vedami du karai, kol Ordinas galutinai išsižadėjo pretenzijų į šitą lietuvišką kraštą.

Bado karas 1414 m. baigėsi teriojo vakarines Ordino krašto dalis, tą patį darė ir Golubiškasis karas 1422 m. Po didelio pralaimėjimo prie Žalgirio, Ordinas nebedrįso stoti į atvirą kovą, bet pilyse užsidaręs gynėsi, leido kraštą teroti lietuviams, lenkams ir abiejų sąjungininkams.

Akivaizdoje visiško krašto sunaikinimo ir negalėjimo atsispirti, Ordino didysis magistras pagaliau sutiko, nors ir su "reservatio mentalis", galutinai išsižadėti savo pretenzijų į žemaitiją, bet be Skalavijos, dabartinio Klaipėdos krašto. Karinėje stovykloje prie Melno ežero, 1422 m. vasarą, buvo sudaryta taika tarp Ordino ir Lietuvos bei Lenkijos, kuria sutartimi buvo sustabdomas Vokiečių Riterių Ordino 1230 m. pradėtas veržimosis į prūtiškus ir vėliau į lietuviškus kraštus.

Pagal šitos taikos sutarties nuostatus Ordinas turėjo atitraukti iš Nemuno baseino į vakarus nuo Jurbarko, kur buvo nuolatomi aiškūs rubežiai, kurie pradėdant aukštutinę šesupe,ėjo šiaurėn apie 10 km. į vakarus nuo Jurbarko ir nuo čia 20 km. atstume nuo Kuršių Marių į šiaurę, apie 20 km. rate apsupdami Klaipėdą ir į pietus nuo Palangos pasiekdami Baltijos jūrą.

Tokiu būdu, nebojant laimėto Žalgirio mūšio ir dar dviejų teriojančių karų, Vytautas negavo Klaipėdos pajūrio. Visa Skalavija, Nadravija, Sudavija ir dalis Sambijos, iš senovės lietuviškų giminių apgyventi kraštai, paliko Vokiečių Riterių Ordino sukurtos Prūsijos ribose. Šitie rubežiai išliko nepakeisti beveik 500 metų.

Pavergtus prūtiškus Ordinas per kelis šimtmečius visiškai sunaikino ir kai 1701 m. Karaliaučiuje buvo proklamuoja Prūsijos karalystė ir vainikuotas pirma-

Dabar, kada esu Amerikos žemėj...

Atvyko iš rusų pabėgusi lietuvė

Sausio 5 d. rytą švedų linijos laivų "Kungsholm" ir New Yorko uostą, kartu su trimis šimtais keleivių, iš Švedijos į Ameriką atplaukė Stasė Norkutė-Sokolova.

Tai ta pati lietuvaitė, apie kurią maždaug prieš pusantų metų plačiai rašė vakarų pasaulio laikraščiai, kaip ji prie Danijos krantų iš laivo iššokusi į jūrą, kad nebūtų grąžinama rusams. Ji dabar yra 27 m. amžiaus. Dokumentuose vartojama jos antroji pavardė — Sokolova — pagal jos vyro pavardę, kuri originaliai yra skambėjusi "Sakalauskas". Tas jos vyras ją paliko prieš penkerius metus. Stasė Norkutė pastaruosius pusantų metų išbuvo Danijoje, apie metus laiko išgulėjusi ligoninėje ir besigydydama iš ligos, kurioji ją atkrito po savo šokimo į vandenį.

O buvo taip. Stasė dirbo kaip silkių rūšiotoja laivų bazėje. Ir, tai bazei betsovin Baltijos jūroje netoli Danijos krantų, Stasė ir vienas tos bazės įgulos narių (rusas) susirgo šiltine. Bazės vadovybė, nežinodama, kad laivai jį prisėdė prie danų laivo ir prašė, kad juos paguldytų į ligoninę, nes dar bazė nebuvo savo žūklės užbaigusi ir todėl negalėjo grįžti į Klaipėdą.

Tada abu ligoniai nuvežti į Daniją ir tenai buvo gydomi. Netrukus danų laivas vėl vežė Stasę į rusų bazę. Stasė, pamačiusi, kad ji bus perduota rusams, laikui spėjo susiorientuoti ir iššoko iš laivo į vandenį, tardama, kad geriau jai prigerti, negu grįžti atgalios į tokį gyvenimą.

Danų laivas Stasę paėmė, bet jau negrąžino jos rusams, o nuvežė į krantą ir, kadangi Stasė vėl sirgo, tai ją paguldė į ligoninę, kurioje ji buvo, ligi pagijo.

Sis Prūsijos karalius, iš čia prasidėjo stiprinti ir nuolatiniai žygiai kolonizuoti ir germanizuoti Prūsijos valdžioje esančius lietuviškus kraštus. Vokietinimas buvo varomas per bažnyčias, mokyklas, administraciją ir kariuomenę. Senieji lietuviški kraštai turėjo nustoti savo tautinio charakterio.

(Perkelta į 8 psl.)

Išėjusi iš ligoninės, Stasė Danijoje susitiko su lietuviu, kurį ji prigludė ir išlaikė, ligi ji gavo leidimą įvažiuoti į Ameriką, kur gyvena jos dėdė Antanas Norkus.

New Yorko uoste Stasę pasitiko Lietuvos Generalinio konsulo New Yorke pavaduotojas Anicetas Simutis. Jisai padėjo Stasei pereiti per maito inspektorių ir atlikti kitus kelionės užbaigimo formalumus, kadangi Stasė nemoka anglų kalbą. Jis ją taipgi ir pasveikino Lietuvos Konsulo vardu, nuo jo įteikdamas Stasei du vadovėlius mokytis anglų kalbą. Stasė, kuri kalba tik lietuviškai ir rusiškai ir keletą žodžių daniškai, nušvitusi veidu ir su ašaromis akyse dėkojo Konsului už pagalbą ir už tai, kad padėjo jai atvykti į Ameriką.

Stasei leidimas atvykti į Ameriką iš Danijos buvo išrūpintas pagal bendrą Amerikos pabėgėlių įvažiavimo tvarką, o jos dėdė iš Chicago parengė atvykimo garantijas ir apmokėjo jos kelionę laivu į Ameriką iš Švedijos, į kurią ji buvo nuvežta Danijos valdžios rūpesčiu.

Vos tik išlipusi Amerikos krantuose, Stasė apsiėmė džiaugsmo ašaromis, iš dėkingumo, kad jai pavyko pasiekti Ameriką, apie kurią ji Lietuvoje daug girdėjo. Amerikoje ji turėjo savo giminių, kurių adresą visais laikais ji gerai atsiminė. Ir atsigavusi Danijoje, ji pranešė, kad Amerikoje turinti dėdė, su kuriuo tuojau pat buvo susisiekti. Tuojau jai materialiai padėjo dėdė, Danijos lietuviai, ji gavo siuntinį net ir iš švedijos lietuvių. Bet ir Danijos valdžia Stasei padėjo, kai tik ji išėjo iš ligoninės. Jai jau buvo parengta visa dėdė dovanų su drabužiais ir apavu, nes ji nieko neturėjo su savimi, išskyrus dar Lietuvo-

VISAM PASAULY

• Prezidentas Eisenhoweris sugrįžo į Washingtoną iš Floridos atostogų. Dabar, esant gerai sveikatos padėčiai, dirbsias normaliai. Tuoj įvyksiančios ir spaudos konferencijos, kurių nebuvo nuo praėjusių metų rugpjūčio mėnesio.

• Anglijoje pradeda augti stipri opozicija prieš dabartinį ministrą pirmininką Edną. Jis kaltinamas neryštingumu ir nesugebėjimu greit spręsti iškylančius klausimus. Laikraštininkai mano, kad Edno, kaip išsiskyrusio ir antrą kartą vedusio, labai nemėgsta aukštoji Anglijos bažnyčios vadovybė. Bažnyčios vadovybė, pasisiekus išardyti princesės Margaretos vedybas, antruojai taikiniu pasirinko Edną, iškeliant jį į premjero sostą...

• Prancūzijoje labai didelėmis pastangomis į ministrus pirmininkus veržiasi žydelis Mendes-France. Vienok, dėl savo įžulau ir iždidaus būdo, vargu ar suras reikiamą rėmėjų skaičių.

• Pietų Korėjos armijos vadovybė pranešė, kad komunistai šiaurės Korėjos karių apmoko kariauti atominiais ginklais.

• Jordanijoje suorganizuoti komunistai vis nerimsta prieš Bagdado faktą. Nauji neramumai per mėnesį laiko privertė kelis kartus keistis vyriausybės sudėčiai.

• Vakarų Vokietijos pabėgėlių ministerija pranešė, kad 1955 metais iš Rytų Vokietijos, gelbėdamiesi nuo komunistų, pabėgo virš ketvirtis milijono vokiečių.

• Polio liga JAV 1955 metais buvo susirgę 29.270 asmenų. 1954 metais buvo virš 38400 susirgimų. Sumažėjimą svarstant neužmirštama priminti ir Salk vaistus.

• Vakarų Vokietijos ministras pirmininkas Konradas Adenaueris atšventė 80 m. sukaktį. Be daugybės sveikinimų ir dovanų vokiečiai pramonininkai įteikė 1 mil. dolerių dovanų už rūpestį ir auginimą Vokietijos pramonės.

• Prof. Vaclovas Biržiška, mūsų bibliografijos kūrėjas ir organizuotojas, mirė Waterbury, sausio mėn. 3 d., širdies liga.

Šių metų Kalėdų šventėse, Kristaus gimimo vietos lankytojai, prie demarkacijos linijos turėjo susitikti Izraelio (kairė) ir Jordanijos (dešinė) sargybas.

Tautai krašte ir užsienio lietuviams

Naujųjų metų išvakarėse Romos radijo stotis transliavo lietuvių kalba Italijos Respublikos Prezidento G. Gronchi atsišaukimą į italų ir Lietuvos Diploma-

ties Sefo S. Lozoraičio žodį lietuviams. Šia proga buvo sugroti Italijos ir Lietuvos himnai.

Ministerio Lozoraičio žodis buvo šitoks:

Baigiantis seniesiems metams, kai laisvos tautos apžvelgia savo padarytą pažangą ir ruošia naujus planus savo gyvenimui nepriklausomai tvarkyti, lietuvių tauta ypač skaudžiai atjaucia okupaciją ir priespaudą, kuri yra jai priešišta.

Ir vis dėl to mūsų tauta neprivalo jaustis moraliai nelygioms laisvoms tautoms ar išbraukti iš jų bendruomenės ir jų užmiršta. Ji yra joms lygi savo laisvės troškimu ir teise į nepriklausomybę. Ji yra lygi savo tautiniu susipratimu ir patriotizmu, kurių Sovietai neįstengia nuslopinti. Nežiūrint Sovietų okupacijos ir bolševikų santvarkos, siekiančios sunaikinti laisvą tautinę mintį, tauta krašte dirba Lietuvos atečiai, nes yra įnašas į ateitį tai, kas dirbama grynai lietuviška širdimi Lietuvos vardu, kas pagrįsta tautos interesais ir bendromis žmonių vertybėmis, o ne komunistine ideologija.

Maskvos vyriausybė jau penkioliką metų deda dideles pastangas, kad vadinamas Lietu-

vos įjungimas į Sovietų Sąjungą būtų tarptautiniai pripažintais, bet tos pastangos palieka bergždžios. Vienas Sovietų koegzistencijos politikos tikslų yra priversti civilizuotąjį pasaulį prie moralinio nusiginklavimo, taigi — susilpninti taip pat jo jautrumą dėl Sovietų pavergtųjų tautų likimo. Tas faktas, kad didelė dauguma valstybių atsako pripažinti Sovietų padarytą Lietuvai smurtą, yra vienas ženklų, rodančių, jog tarptautinė bendruomenė nesileidžia Kremliaus sudemoralizuojama.

Nors laikas nuo laiko mes esame liūdininkais tokių neišmintingų kompromisų, kaip Sovietų

ties Sefo S. Lozoraičio žodį lietuviams. Šia proga buvo sugroti Italijos ir Lietuvos himnai.

Ministerio Lozoraičio žodis buvo šitoks:

Baigiantis seniesiems metams, kai laisvos tautos apžvelgia savo padarytą pažangą ir ruošia naujus planus savo gyvenimui nepriklausomai tvarkyti, lietuvių tauta ypač skaudžiai atjaucia okupaciją ir priespaudą, kuri yra jai priešišta.

Ir vis dėl to mūsų tauta neprivalo jaustis moraliai nelygioms laisvoms tautoms ar išbraukti iš jų bendruomenės ir jų užmiršta. Ji yra joms lygi savo laisvės troškimu ir teise į nepriklausomybę. Ji yra lygi savo tautiniu susipratimu ir patriotizmu, kurių Sovietai neįstengia nuslopinti. Nežiūrint Sovietų okupacijos ir bolševikų santvarkos, siekiančios sunaikinti laisvą tautinę mintį, tauta krašte dirba Lietuvos atečiai, nes yra įnašas į ateitį tai, kas dirbama grynai lietuviška širdimi Lietuvos vardu, kas pagrįsta tautos interesais ir bendromis žmonių vertybėmis, o ne komunistine ideologija.

Maskvos vyriausybė jau penkioliką metų deda dideles pastangas, kad vadinamas Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą būtų tarptautiniai pripažintais, bet tos pastangos palieka bergždžios. Vienas Sovietų koegzistencijos politikos tikslų yra priversti civilizuotąjį pasaulį prie moralinio nusiginklavimo, taigi — susilpninti taip pat jo jautrumą dėl Sovietų pavergtųjų tautų likimo. Tas faktas, kad didelė dauguma valstybių atsako pripažinti Sovietų padarytą Lietuvai smurtą, yra vienas ženklų, rodančių, jog tarptautinė bendruomenė nesileidžia Kremliaus sudemoralizuojama.

Nors laikas nuo laiko mes esame liūdininkais tokių neišmintingų kompromisų, kaip Sovietų

diktatorių priėmimas Indijoje, ar balsavimas už Albanijos, Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos komunistinių engėjų įsileidimą į Jungtines Tautas, — Sovietų vyriausybė savo priespaudos politikai nesuranda Vakaruose nei sąjungininkų nei pritarėjų.

Kad Lietuvos ir kitų Sovietų Sąjungos okupuotų ir užvaldytų valstybių nepriklausomybės byla nėra užmiršta, tuo aš turėjau progą vėl įsitikinti, būdamas žemų užsienio reikalų ministrų konferencijos metu. Kad toji byla egzistuoja, patvirtina taip pat Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidento ir užsienio reikalų ministerio kalėdiniai atsišaukimai į pavergtąsias tautas. Jos išsprendimas yra toj pačioj galimų plotmėj, kaip viena svarbiausių Europos problemų — Vokietijos suvienijimas, ir yra su juo surišta. Nes kai bus galima pašalinti Sovietų viešpatavimą iš Rytų Vokietijos, jam bus padarytas galas taip pat Rytų Europos kraštuose, arba kai bus galima priversti Sovietus pasitraukti iš tų kraštų, Vokietija bus sunieryta.

Bet svarbiausiai Lietuvos nepriklausomybės byla egzistuoja todėl, kad lietuvių širdyse, krašte ir užsieny, neišsenka ir neišsėks niekad Lietuvos meilė, troškimas matyti ją vėl laisvą ir laimingą, išvadotą iš niekšiškos priešos okupacijos, pačių lietuvių išmintingai bei teisingai tvarkomą.

Šiais jausmais vadovaujasi Lietuvos Diplomatinė Tarnyba, atstovaudama Lietuvą kaip vieningą mūsų valstybinį organą. Jos vardu reiškiu širdingus sveikinimus ir linkėjimus tautai krašte ir užsienio lietuviams.

PERVERSMAS PARAGVAJUY

Iš Paragvajaus ateinančios oficialios žinios sako, kad ten nuverstas prezidentas Stroessneris, savo laiku buvęs didelis Perono draugas. Esą, nuverstas su Argentinos talka, kuri labai gudriai pravesta.

Brazilijos išrinktą prezidentą J. Kubitscheką priima JAV viceprezidentas Nixonas ir ponis J. Kubitschekas, socialdemokratas, lenkų kilmės, buvo apšauktas komunistų draugu. Dabar, viešdamas JAV, pažadėjo kovoti prieš komunistus.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344.

Entered as Second-Class matter December 8th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Iregistravęs kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Kiekvienų metų sausio mėnė sį rimčiau susimąstome Lietuvos pajūrio klausimais. Ir tam susimąstymui progą duoda Klaipėdos krašto atvadavio snaktis — sausio penkioliktąjį.

Kažin kaip klostės istorinė raida, kad mūsų didieji valstybės vadai per daug buvo užsiėmę rytuose, o tvirtinimasi Baltijos pajūryje buvo lyg ir pamiršę. Dabar matome, kad tai būta nemažos klaidos, bet gal anais laikais, kada būta kitokių gyvenimo sąlygų, tokiems planams buvusios ir rimtos priežastys.

I jūros platybes atsirėmusi valstybė turi netik labai daug ūkinį patogumų, bet tautoje ugdo didelį veržlumą, tarptautinio lenktyniavimo dvasią, kieta tautos charakterį. Jūros keliais, ypač anais lėto susisiekimo laikais, greičiau atėdavo naujieji pasauliniai kultūriniai ir ūkiniai laimėjimai, daug sparčiau kilo žmonių išsimokslinimo lygis. Pajūrio tautos pasauliau davė daugiau išradimų, atidengė naujų paslapčių, žmonių turtino naujais laimėjimais.

Lietuviai, žemdirbių vaikai, palyginti vėlokai pradėjo domėtis jūriniais klausimais. Bet kai sykį pajuto jūros teikiamas gerības, pradėjo tvirtiau ir tvirtiau įsikibti į Baltijos krantus. Tiesa, antrojo pasaulinio karo įvykiai, kada vėl buvo prarasta Klaipėda, mūsų jūriniam veržumui vėl buvo suduotas skaudus smūgis. Bet tas smūgis buvo ir naujas tautos pažadinimas vėl atsiskirti į Baltiją, jos vandenį laimėti mūsų išsilaukymui.

Kada Klaipėda 1923 metais grįžo į bendrą Lietuvos kūną, prisipažinkim, mes nebuvo gerai pasiruošę jį priimti. Kraštas, kuris kelius šimtmečius gyveno visiškai skirtingą dvasinį, kultūrinį ir ūkinį gyvenimą, reikalavo gerų žinovų, kad pajęgtų bendram gyvenimui suldydinti. Ypačingai tas uždavinys mums sunkėjo, kada vokiškasis nacionalizmas, gausiai remiamas Vokietijos materialinėmis gerybėmis, sprogdino mūsų užsimojimus. Buvo daug padaryta, buvo ir klaidų, bet mes vis stipriau ir stipriau tą kraštą pamilome, jį tvirtiau išlaikyti siekėme. Antrasis pasaulinis karas lie-

tuvų tautai padarė baisias žaizdas. Kraštas žiauriai alinamas, Lietuvos vaikai neberanda vietos savose žemėse. Ir Klaipėdos kraštas, kiek mus pasiekia pranešimai, daug daugiau rusinamas, negu bet kurios kitos Lietuvos vietos. Bet mes tvirtai tikime, kai kelsis pavergtą laisvę, Lietuva kelsis su plačiu Baltijos pajūriu.

Gal dabartinio Baltijos pajūrio skausmo žaizdos bus mums tada lengviau gydamos, nes bus įvykę tiek daug tokių pasikeitimų, kurių normaliais laikais negali įvykti. Bet tas viltis reikia stiprinti geru pasiruošimu ne tik į Baltijos pajūrį vėl sugrįžti, bet ten ir amžiams pasilikti. O mūsų Baltijos pajūris, tiek kovų pakėlęs, vertas mylėti ne tik dėl jo praktiško reikalingumo, bet ir dėl pasakiško graumo.

Kas jaunystės dienos keliai, vote pėsčias nuo Sventosios uosto per Palangą iki Klaipėdos ir paskia Neringa iki Nidos, tas pergyvenote tokius niekad neužmiršamus įspūdžius, kurių jokiam kitame pasaulyje kampe nerasi. Ten galėjai pajusti dangaus, žemės ir vandenų didybę. Ten keliaudamas jautiesi žmogum, išėjusiu ne tik tą kraštą pamatyti, bet ir savę giliau suprasti. Verta mūsų pajūriu daugiau domėtis, juo rūpintis, jį atgauti ryžtis ir jį Lietuvai išlaikyti!

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdami Dirvos fondui aukas atsiumė:

E. Juodėnas, Cleveland	1.00
K. Daugvydas, Detroit	1.00
B. Galinis, Dorchester	1.00
A. Gantautas, Bridgeport	1.00
L. Briedis, Los Angeles	1.00
J. Baublys, Detroit	1.00
J. Cibiras, Dayton	2.00
A. Jonkutė, Chicago	1.00
V. Bruozis, Cleveland	1.00
J. Kuprėnas, Washington	1.00
S. Mickus, Gardner	2.00
S. Kozak, Cleveland	2.00
R. Nemickas, E. Chicago	1.00
B. Kubilinskas, Chicago	1.00
V. Vasikauskas, Richmond Hill	2.00
A. Zubkus, Brooklyn	1.00

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRospect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadienį ir sekmadienį uždarytas.
Seštadienį tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofico ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadienį, ketvirtadienį, penktadienį, 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

GARANTUOTI SIUNTINIAI!

Lietuvoje ir į Pabaltijo kraštus, Ukrainon, Lenkijon, Rusijon greičiausiai ir pigiausiai siunčia siuntinius ši firma

J. Kamienski JANIQUE TRADING CO.

1029 Fairfield Ave. (netoli W. 11 St.)
Cleveland 13, Ohio Telef.: CHerry 1-5547

Centrinė firma yra Toronte, Ont.
835 Queen Street West, Toronto, Ont.
ir skyrėsi didesniuose miestuose, Kanadoje ir Amerikoje.
Išsiuntimo skyrius yra ir Clevelande.

Klijentų patogumui skyrėsi atidaryti:
1162 Broadway Ave. Buffalo 12, N. Y.
Telef.: FI 1272

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Telef.: BRurswick 8-6780

Visus mokesčius ir visas išlaidas apmokama čia vietoje, tat gavėjai krašte jau nieko nemoka.

Už naujas medžiagas imama tiksliai 50% vertės.
Visas siunčiamas prekes galima pasirinkti įstaigoje, kuri atidara kiekvieną dieną nuo 12 val. p. p. iki 8 val. vakaro.

KAS ir KUR

• Sausio mėn. 9 d. suėjo lygiai 12 metų nuo a. a. Lietuvos valstybės prezidento Antano Smetonos mirties.

• Detroito lietuviai Dirvą gali lengvai užsisakyti Neringos knygyne.

• Sofija Gabrienė, porf. inž. Juozo Gabrio motina, mirė Daytonė gruodžio mėn. 11 d. Palaidota vietos katalikų kapinėse.

• Studentų Sąjunga vasario mėn. 4-5 dienomis Chicagoje ir New York'e rengia studijų dienas. Abejose vietose bus nagrinėjama: kokios vertybės padeda išlikti lietuviams.

• Gauta paminėti J. Gliados Raidžių Pasėliai. Tai 310 psl. romanas iš knygnešių laikų. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas (2334 So. Oakley, Chicago 8, Ill.). Kaina \$3.00.

• Evangelikų Liuteronų vicesenioras kun. Ansas Trakis ir 1955-56 metų žiemos semestre skaito Augustano Teologijos Seminare Rock Island vidutinio ir paskutinio semestro studentams paskaitas iš dogmatikos. Jis yra kviečiamas ir pavasario semestru.

• Senatorius William F. Knowland, švenčių proga, Amerikos Lietuvių Tarybai atsiumė laiška, kuriame, be kito, sako: "Aš visada tikėjau, kad viena iš tragedijų yra tai, kad Lietuva ir kitos Pabaltijo Valstybės tebėra pavergtos už Geležinės Uždangos. Visas laisvasis pasaulis laukia tos dienos, kada Lietuva užims savo vietą laisvųjų tautų šeimos tarpe."

• Pittsburgho Jungtinių Lietuvių Draugijų Organizacijos metinis suvažiavimas įvyksta sausio mėn. 29 d. Lietuvių Piliėčių Draugijos Klubu salėje (1723-25 Jane St.). Pradžią 2 val. p. pietų. Suvažiavime bus renkama nauja vadovybė 1956 metams. Praėjusiais metais vadovavo Edward Schultz, J. Pabarukas, J. Chiknauskas, N. Evans, A. Chesna ir F. Žilionis.

• L. S. Detroito apylinkės valdybos prastoje rinkliavoje Vasario 16 gimnazijos namams išpirkti surinkta \$309.50. \$25 aukų Vedeikos ir Patalausko krautuvė "Gaiva". Po \$10 — L. Bajorūnas, A. Jaškulis, J. Pečiūrienė, A. Paškevičius, S. Svilas, C. Staniulis, V. ir M. Tylai, S. ir V. Urbonai ir Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Detroito skyrius. Po \$5 — E. Bulotienė, A. Dagilis, S. Dryža, J. Dunčia, J. Gaizutis, A. Jurgelaitienė, J. Mi-

K. Valaika, Cleveland 1.00
Ign. Sajauka, St. Catharines 0.50
M. Vinclovas, Cleveland 1.00
Aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

kaila, D. Naikauskas, Juozas Petrauskas, V. Rastenis, A. Vaitiekus, Ald. Valukonis ir V. Velska. Kiti aukojo po mažiau.

DETROIT

BIRUTININKES KVIEČIA

Kunig. Birutės Karių Seimų Moterų D-Ja praneša mielajai Detroito lietuviškajai visuomenei, kad birutietės rūpestingai ruošiasi savo pobūviui-arbatėlei, kuri įvyks sausio 22 d., 5 val. p. p. St. Clemens salėje kamps 25 g-vės ir Michigan.

Jos kviečia visus savo bičiulius ir pažįstamus su jų svečiais ir draugais.

Jos tikisi, kad kaip naujai atvykę, taip ir senai šiame krašte gyvenantieji lietuviai, mielai priims šį pakvietimą ir pasistengs atvykti į pobūvį.

Tai bus daug naujo, nepaprasto ir įdomaus. Mūsų mylimas akademinis jaunimas maloniai visus nuteiks pasirodymas scenoje su labai įdomia programa.

Bus ir puikus orkestras kviesdamas mėgėjus pasisukti.

Tos kelios valandos, praleistos savųjų tarpe, prie gražiai dekoruotų stalų, besišnekučiuojant ir gurksnuojant kavutę bei arbatėlę, ilgam paliks malonų prisiminimą.

TORONTO

MES SU JORININKAIS!

Kaip iš spaudos girdėjote Toronte jūrų budžius ištiko didelė nesėkmė. Praeitį rudenį nežinomi piktadariai apiplėšė, apgadino ir paleido nuo inkaro jūrų budžių jachtą "Butys III".

Nuostolių padaryta apie 300 dol. Svarbiausia, kad pavogtos burės ir paskandintas vairs, ne-skaitant kitų jau reikalingų reikmenų. Norint kitą pavasarį vėl išnešti lietuvių vėliavas į plačius vandenius, reikia jachtą sutvarkyti, o pinigų nėra.

Bet jūrų budžiai nenusimena ir tikisi, kad sausio 14 dieną, pajūrio atvadavimo proga, jų bičiulių ir rėmėjų rengiamas tradicinis Jūros Vakaras sutrauks nemaža visuomenės. Reikia tikėtis, kad visi užjaus jūrininkus jų didelėje nelaimėje.

Sakoma, kad būsią linksma ir smagu, nes po šokių atsigaivinimui tarnausiąs Neptūno baras. Gros Trinitas. Loterijoje, be kita ko, bus galima laimėti kelionę su jachta ir kitokių dalykų. Salė bus gražiai jūriniais motyvais išdekurauta.

ST. CATHARINES

VAIKŲ EGLUTĖ

Praeitais metais gruodžio 21 d. KLB St. Catharines Apylinkės Valdyba surengė vaikams eglutę. Susirinko nemažas būrys vaikų. Atėjo net ir mišrios tautybės šeimų vaikai, bet kai kurios ir grynai lietuviškos šeimos savo vaikų į eglutę neatvedė.

Kalėdų senelių buvo p. Skeivelas ir prie eglutės išdalino vaikams skirtas dovanas. Vaikai atsilygindami už dovanas padėkavo. Vyresnieji parodė ir didesnius gabumus. Polujanskaitė ir Dauginas pagrojo akordijonais pavieniui ir dueta. Paulionis paskambino pianinu. Su vaikais žaidimus sumaniai pravedė p. Zubrickienė. Žaidimai buvo su dainomis: "Tėveli meistreliai" ir "Klausė žvirblis čiulbonėlis". Akordijonu pritarė p. Liauga.

DAUGIAU PARENGIMŲ VAIKAMS

Panašios eglutės ir kitoki vaikams lietuviški parengimai juos daugiau sulaikytų nuo nutaatėjimo, Vaikų eglutė per metus būna tik viena sykį ir jiems būbiti lietuviškoj linksmoj nuotaikoj nepakankama. Reiktų panašių parengimų suruošti dažniau, kad jie galėtų surasti įdomumą bei užsiėmimą ir savo tarpe. Tas būtų galima padaryti prie šeštadienių mokyklų organizuojant vaikų vaidinimus, choras ir kt.

Būdamas Clevelande stebėjau kaip vaikai ruošėsi konkursiniam skaitymui ir deklamavimui. Jie ruošėsi atsidėję, nes kiekvienas turėjo didelį norą geriau pasirodyti.

NEGERI REISKINIAI

Nežinau kaip yra su lietuvių Amerikoje, bet Kanadoje nemažai tą reikalauja stabdo pati lietuviškoji vadovybė. 1955 m. sausio mėn. pradžioje St. Catharines nei iš šio nei iš to lietuvių šeštadienį mokyklą uždarė. Kai prieš šį veiksmą buvo reaguota spaudoje, tai KLB Krašto Valdybos atstovai atvykę į St. Catharines bandė surašyti pasmerkimo aktą ne mokyklos uždarytojams, bet korespondentui, kam jis tą reikalą kelia viešumon. Vadinasi, pati Krašto Valdyba nenori, kad vaikai būtų mokami lietuviškai. Kad mokyklos uždarymas būtų iškeltas į spaudoje, Krašto valdyba korespondento viešai šmeižėju neapsaukė tik todėl, kad Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos atstovai griežtai pasipriešino.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Lietuvių bendrovė OVERSEAS CARGO CO., atstovaujanti didelę anglų firmą HASKOBA Ltd., Londone, siunčia į LIETUVĄ ir kitus kraštus siuntinius su vilnonėmis medžiagomis, maistu, avalyne, vaistais ir kit. 100% garantija — pilnas draudimas. Visus reikalingus mokesčius sumoka siuntėjas, gavėjui mokėti nieko nereikia. Siuntiniai siunčiami iš Londono, Anglijos, tad labai greitais pristatymas.

Prašykite mus siunčiamų į LIETUVĄ gėrybių sąrašą:

OCERSEAS CARGO COMPANY
4426 S. Rockwell St.,
Chicago 32, Ill.
Tel.: YArds 7-4337 (5)

Patar! kaimynui

prenumeruoti

DIRVA!

Leidykla PAŠVAISTĖ išleido naujus religinės muzikos kūrinius:

ADORAMUS TE — mišriam chorui ir BENEDICTUS — moterų chorui.

Parašė Julius Starka.

Abu kūriniai išleisti viename leidinyje. Kaina \$1.50. Gaunami knygyne LAIMA, 335 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe, garbiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidiniais, — išsimokėtinai. Naujais modeliais. Lietuviškas raidinys greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augčiau. V. BARTKUS, Adr.: 1031 Ansel Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4014.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

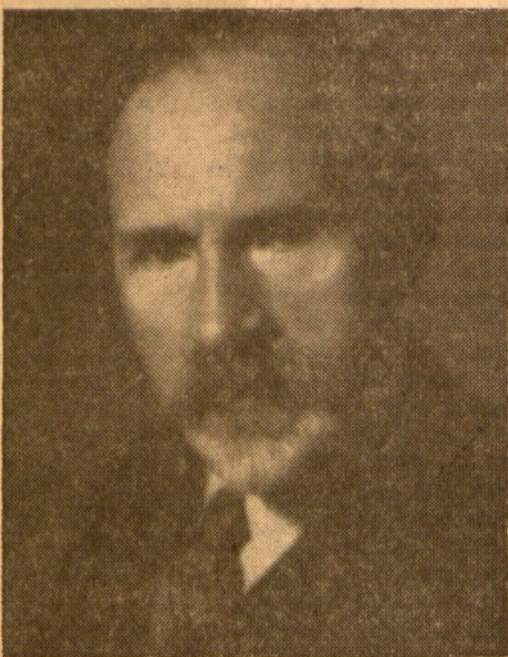
TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos skaitymas	2.00	Milžino paunksmė	2.50
V. Minkūnas		Balys Sruoga	
Anoj pusėj ežero	1.50	Mėnuo vad. medaus	2.50
P. Andriūšis		N. Mazalaitė	
Aukso kirvis	2.50	Naktys Karališkuose	2.00
Juozas Švaistas		L. Dovydenas	
Apie laiką ir žmones	2.50	Ora pro nobis	4.00
J. Aistis		J. Gliuda	
Audra žemaičiuose	2.20	Orfėjaus medis	3.00
VI. Andriukaitis		A. Nyka-Niliūnas	
Atlaidų pavėsy	4.00	Pažemintieji ir nuskriaustieji	2.50
P. Abelkis		F. M. Dostojevskis	
Aukso ruduo	1.25	Po Tėvynės dangum	2.00
M. Vaitkus		Žodžiai vytės Nemunėlio.	
Būdas Senovės Lietuvių ...	4.00	Paveikslai V. Augustino	
Sim. Daukantas		Pragaro pošvaistės	3.80
Būkite sveiki	2.00	V. Alantas	
Dr. S. Biežis		Pirmas rūpestis	2.00
Baltasis vilkas	1.00	Jurgis Jankus	
K. Binkis		Pietų vėjelis	1.00
Balutis	1.50	Vytė Nemanėlis	
J. J. Bačiūno leidinys		Paklydę paukščiai I	2.20
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Jurgis Jankus	
B. Stundžia		Paklydę paukščiai II	2.60
Cezaris	2.00	Jurgis Jankus	
Mirko Jelusiū		Pietų kryžiaus padangėje	4.50
Didžioji Virėja	6.00	Sudarė Gaučys	
V. Varnienė		Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Didžioji kryžkelė	2.00	M. Springborn	
B. Brazdžionis		Petras Širvokas	2.70
Duktė	2.40	Juozas Švaistas	
Alė Rūta		Po ragano kirviu	1.50
Daiktai ir nuorūkos	1.90	Jurgis Jankus	
Leonardas Žitkevičius		Pabučiavimas	1.50
Don Kamiliaus mažasis pasaulis	2.50	J. Grušas	
Guareschi		Rytų pasakos	3.00
Didžiosios atgailos	3.50	V. Krėvė	
R. Spalis		Raudoni batukai	1.50
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Jurgis Savickis	
Stepas Zobarskas		Sudie, pone Čipse	0.75
Eldorado	1.80	James Hilton	
J. Švaistas		Strėtė danguje	2.00
Gyvačių lizdas	2.80	Henrikas Radauskas	
Francois Mauriac		Saulės Takas	3.50
Gimdytoja	1.75	Nėlė Mazalaitė	
Francois Mauriac		Šilkai ir vilkai	1.00
Gabija, literatūros metraštis	6.50	Runcė Dandierin	
Gintariniai vartai	2.00	Senųjų lietuviškų knygų istorija	3.36
N. Mazalaitė		V. Biržiška, kiet. virš.	
Gyvulių ūkis	1.00	George Orwell	
Giesmė apie Gediminą	2.00	L. Žitkevičius	
B. Sruoga ir V. Petravičius		Šventieji akmenys	2.00
Jaunai inteligentei	1.25	Faustas Kirša	
V. Andriukaitis		Šventoji Lietuva	3.00
Kryžkelės	3.50	Jurgis Savickis	
A. Vienuolis		Teresė Neumanaitė	3.00
Kaimynai	2.50	J. Burkus	
J. Paukštelis		Tipelis	2.00
Kaip jie mus sušaudė	1.80	Trumpa diena	4.00
J. Petraitis		Alė Rūta	
Kūprelis	2.00	Pulgis Andriūšis (irista)	3.00
Ignas Šeinius		Tomas Nipernadis	2.50
Keliai ir kryžkelės	2.50	August Gailit	
Putinas		Tarp pelių ir vyrų	1.25
Kon-Tihi,	3.75	John Steinback	
Thor Heyerdahl		Užgesęs sniegas	2.50
Kaimiečiai		Aloyzas Baronas	
V. S. Ryvont I-II-III-IV	po 3.00	Ugnies pardavėjas	1.00
I ir II dalis	po 3.50	Balys Rukša	
III ir IV dalis		Uzdraustas stebuklas	2.60
Kudirkos raštai	5.00	Stasius Būdavas	
Loreta	1.80	Užuovėja	3.50
Stasius Būdavas		M. Katiliškis	
Kregždutė I	1.50	Vanagaitis	2.00
A. Rimkūnas		monografija	
Kregždutė II	2.75	Valerijono lašai	1.00
A. Rimkūnas		Dr. S. Aliūnas	
Kiškučio vardinės	1.50	Vilnius Lietuvos gyvenime	1.50
Stasys Džiugas		Dr. A. Šapoka	
Lietuvos pinigai	5.00	Velykų pasakos	1.00
Juozas K. Karys		N. Rutkienė	
Lietuva	2.75	Vyturėliai Laukuose	0.75
A. Bendorius		Vikt. Šimaitis	
Laiškai žmonėms	2.00	Trylika nelaimių	1.25
G. Papiņi		R. Spalis	
Moters širdis	2.60	Vaikų knygelė	1.80
Guy de Maupassant		M. Valančius	
Lyrikos kraitis	5.00	Varpai skamba	2.50
Medžio raiziniai	2.50	Stasius Būdavas	
Ign. Končius		Žemaičių krikštai	2.50
Miluckis		P. Abelkis	
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite:		Žemaitis nepražus	3.00
		Balys Sruoga	

Prez. A. Smetonos mirtis

Prisimenant 12-kos metų mirties sukaktį

P. J. ŽIŪRYS

Sausio 9 dieną, 1944 m., sekmadienio rytą, skubėjau į Lietuvai Vaduoti Sąjungos valdybos posėdį pas K. S. Karpių. Bevažiuojant pajutau, kad iš įpročio jau buvau nuvažiavęs arti a. a. A. Smetonos gyvenamos vietos (mat, bent porą kartų į savaitę ten nuvykdavau Lietuvos vadavimo reikalais).

Pasukęs kitu keliu pribuvau pas K. S. Karpių. Radau besirengiančius pradėti LVS posėdį, kuris buvo suauktas galutinai aptarti būsimąjį Amerikos Lietuvių Seimą, Hotel Pennsylvania, New York, N. Y.

Vos susėdus pasigirdo telefonas ir K. S. Karpius paėmęs triubelę išgirdo baisią naujieną.

Į mus atsigrįžęs sušuko: "Gerbiame, man praneša būk Prezidentas A. Smetona ką tik žuvo gaisre".

Šis pareiškimas mus visus prietrenkė. Vieni manė, kad gal kas tyčia taip pareiškė, kiti spėjo, kad gal nieko panašaus nėra atsitikę. Bet K. S. Karpius pranešė, kad žinią pasakė Julius Smetona.

Su kitais sėdom į mašiną ir vykom link Prezidento rezidencijos. Į ten vykstant sutikom ambulaną, kuris, paaiškėjo vėliau, kaip tik vežė velionį į ligoninę.

Pribuvus prie a. a. Prezidento rezidencijos, Ablewhite gatvės, matėsi daugybė žmonių, gaisrininkų mašinų ir namas iš kurio langų ėjo dūmai. Kitoje pusėje gatvės, ant kaimynų gonų sėdėjo ponis S. Smetonienė, Julius, jo žmona ir vaikučiai. Jų išvaizda rodė didelį susijaudinimą.

Iš jų sužinojau smulkmenas, kurias patikrinau pas ugniagesius ir kaimynus.

Čia pranešė tas smulkmenas, kad negeistinių spėlojimų apie a. a. Prezidentą A. Smetoną mirtį nebūtų.

Sekmadienio rytą Julius su žmona ir vaikučiais sėdint prie stalo ir valgant pusryčius, staiga pasipylė dūmai iš visų sienose esančių šildymo angų. Kadangi

Smetonai gyveno antram aukšte, o Prezidento ir Ponios miegamieji buvo trečiam aukšte, tai Julius tuoj griebė vaikučius ir išvedė laukan.

Netrukus pribuvo ugniagesiai ir patyrė, kad Prezidentas yra trečiam aukšte, tuoj pastatė kopėčias ir išmušė trečio aukšto langą ėmė ieškoti Prezidento. Bet jo ten nesurado.

Tada kiti ugniagesiai pastatė kopėčias prie virtuvės lango, antrame aukšte. Jie pamatė Prezidentą begulint ant grindų ir galvą užsiklojusį su sunkiu kaliniu paltu, bet be žado. Laukan išnešus ir įdėjus į ambulaną buvo dedamos visos pastangos jį atgaivinti ir skubiai vežti į ligoninę.

Atvežus ligoninėn pasirodė, kad jis buvo pridurintas anglies viendeguoju (Carbon Monoxide) nuo kurio beveik neįmanoma atgaivinti, nes jis turi ypatingas, kad atima deguonį iš raudonųjų kraujo indų ir juos pakeičia į neatgaivinamus kūnus.

Smetonų šeimą pakviečiau apsigyventi pas mus ir pradėjau apklausinėti tikras šio įvykio priežastis. Šeima, kuri gyveno apatiniam bute man pareiškė, kad netoli pečiaus buvo sukrauta daug senų popierių ir dėžių. Ir būk, kada ryte karštį paleido, tai pečius tiek įšilo, kad uždegė toliau sukrautus popierius. Gaisras tuoj sunaudojo sklepe esantį deguonį ir kada karštos dujos išsiveržė į tarpusienius, kur pasiekė sviežio deguonį, ten staiga sprogo ir papylė juodus dūmus per šildymo vamzdžius į visus kambarius. Tą patį patvirtino ir ugniagesių viršininkas kapitonas Granger.

Man nebuvo aišku, kaip pasiliko Prezidentas, kada ponias Smetonienė pavyko išbėgti. Bet pasirodė, kad dūmai veržės tik užpakaliniam kambariui, kur miegojo ponis Smetonienė ir kad ji du kartus žadino Prezidentą skubėti, nes dega namas. Prezidento kambarius buvo be dūmų, durys uždarytos, todėl atrodė,

kad nėra pavojaus ir be abejoj Prezidentas per daug neskubėjo. Bet kada jis atidarė duris ir staiga įsivertė debesys juodų dūmų, tai Prezidentas užsimetęs sunkų paltą skubiai leidosi žemyn. Ir tik įėjus į virtuvę ant ram aukšte, buvo dujų apsvaigintas ir nunuodintas.

Jo mirtis sukėlė daug visokių spėlojimų. Vieni įtarė komunistus, kiti blogos valios politikierius, tretį neatsargą ir t. t. Iš visų davinijų pasirodė, kad

1. naujai JAV įsikūrusi šeima nebuvo pilnai susipažinę su pavojum, kuris glūdi deginant anglių moderniuose pečiuose.

2. Pats namas, kuris susideda iš trijų aukštų, turėjo būti taip sutvarkytas, kad būtų laiptai iš abiejų namo galų. Yra daugybė JAV miestų, kur šis patvarkymas yra išreikalaujamas.

Viską suglaudus turime prieti išvados, kad ši nelaimė gali atsitikti kiekvienam žmogui, nes tokių atsitikimų JAV yra tūkstančiai. Apgailestina tik, kad nekurie Amerikos lietuviai, vieton kad sukurtų tinkamas sąlygas apgyvendinti šalies prezidentą geresniuose namuose, jį tik puolė, niekino ir darė visokias klūptis politiniais sumetimais, kad jam pakenktų, neatsižvelgdami, kad savo elgesiu ne tiek pakenkė a. a. Prezidentui, kiek pačiai Lietuvai.

Prisimenant a. a. Prezidento mirtį, jo būdą, nuoširdumą, pasižventimą Tėvynės labui, turime pripažinti, kad Lietuva labai daug nustojo netekusi tokio taukaus Lietuvos sūnaus ir šalies gynėjo.

Dabar jo kūnas ilsisi Clevelande. Kada Lietuva bus laisva, bus perkeltas į Lietuvos žemėlį.

Mes, Lietuvos sūnūs ir dukros, atmintime jo darbus, nuopelnus ir pasižventimą. Semkime tvirtybės iš praeities, kad mus sveitimi vėjai nepalaužtų, žvilgantys svetimi žaislai neapdumtų mūsų idealizmo ir proto.

Lietuviais esame gimę, jais ir mirkime. Sekime Lietuvos taurių sūnų pavyzdį, kad iškovotume Lietuvai laisvę.

Sausio mėn. KARYJE pradama spausdinti graikų klasiko Ksenofono "DESIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Uisakykit KARI nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykit vieną egzempliorių nemokamai susipažinti, rašykit:

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

**DIRVA
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!**

Tremtiniam

Specialus PJT pranešimas Centro ir Rytų Europos tremtiniam informuoja apie įsigaliojimą 1954 m. pasirašytos Ženevos Tarptautinės Konvencijos. Ją tada pasirašė: Australija, Austrija, Belgija, Brazilija, Danija, Didžioji Britanija, Egiptas, Graikija, Irakas, Italija, Izraelis, Jungtinės Amerikos Valstybės, Jugoslavija, Kanada, Kolumbija, Lichtenšteinas, Liuksemburgas, Monako, Norvegija, Olandija, Prancūzija, Švedija, Šveicarija, Turkija, Vakarų Vokietija. Iki 1955 m. spalio 25 d. konvenciją jau buvo ratifikavusios Australija, Austrija, Belgija, Danija, Didžioji Britanija, Ekvadoras, Italija, Izraelis, Liuksemburgas, Monako, Norvegija, Prancūzija, Švedija, Šveicarija, V. Vokietija.

Pranešimas trumpai išdėsto konvencijos nustatytas politinių pabėgėlių pagrindines teises. Atsižvelgiant į Europoje esančių pabėgėlių nerimą, kad dėl sovietų nuolatinio spaudimo gali būti pavartota prievarta tremtiniam gražinti, PJT pranešimas cituoja konvencijos 33 str., kuris taisykliai įsakmiai draudžia. Konvencijos 33 str. sako: Nė viena susitariančiųjų valstybių jokių pavidalu netrems ir negrąžins per sieną pabėgėlio į tokias teritorijas, kuriose dėl jo rasės, religijos, tautybės, socialinės priklausomybės ar politinių įsitikinimų būtų grąsoma jo gyvybei ar laisvei.

Išgyvendinimas pabėgėlio gali būti svarstomas tik tokiais atvejais, kai gyvenamam krašte padarytas ypatingai sunkus nukaltimas ar kai yra rimto pagrindo pabėgėlio buvimą laikyti pavojingą krašto saugumui. Kiekvieno betgi atveju konvencija (32 str.) numato pabėgėliui išgyvendinti būtina įstatymine procedūra. Savo ruožtu konvencijos dalyvės valstybės yra įsipareigojusios duoti atitinkamo laiko pabėgėliui pasirūpinti kito krašto sutikimą apsigyventi.

Konvencija garantuoja, kad dėl grėsmės savo gyvybei ar laisvei nelegaliai perėjęs sieną ir atsidūręs kitame krašte asmuo, pats prisistatęs šio krašto atitinkamoms įstaigoms negali būti dėl nelegalaus sienos perėjimo baudžiamas. Jo judėjimo laisvė tegali būti suvaržyta iki jo padėtis naujajame krašte bus sutvarkyta arba iki jis gaus kito krašto leidimą apsigyventi.

Konvencija (1 str. 2 p.) aptaria, kas laikytinas pabėgėliu, būtent: (1) kas "dėl buvusių prieš 1951. 1. 1. įvykių ir dėl pagrįstos persekiojimo baimės dėl savo rasės, religijos, tautybės, socialinės priklausomybės ar dėl savo politinių pažiūrų yra palikęs savo pilietybės kraštą ir negali ar dėl minėtos baimės nenori savo pilietybės krašto globa naudotis; arba (2) kas yra be pilietybės ir dėl aukščiau minėtų įvykių yra palikęs savo ankstesnio gyvenimo kraštą ir negali ar dėl baimės nenori ten grįžti".

Konvencija pabėgėliais laiko visus, kuriuos tokiais laiko IRO konstitucija. Dar daugiau. Kon-

vencija pabėgėliais laiko ir tuos, kuriems IRO konstitucija buvo pabėgėlio globą atsakiusi, jei tik jie atitinka konvencijos nuostatus.

PJT pranešimas sykiu perspėja tremtinus, kad konvencijos globa tremtinui gali nutrūkti, būtent tada, kai tremtinys savo noru prisiima savo pilietybės krašto globą, kai tremtinys atgauna savo pilietybę, kai jis savo noru grįžta į kraštą, iš kurio buvo išbėgęs arba kai išnyksta pačios sąlygos, dėl kurių jis buvo pripažintas tremtinu.

PJT pranešimu konvencija įgalina tremtinus teisėtai pasipriešinti betkurioms tiesioginėms ir netiesioginėms pastangoms, pvz. dalyvavimui "sviečiamuosiuose susirinkimuose", pakeisti jų nuostatymui. PJT taip pat pabrėžia, kad tol, kol Centro ir Rytų Europos sovietų pavergtuose kraštuose nebus atstatyta valstybinė nepriklausomybė ir asmens teisės, negali būti nė kalbos apie susidarymą tremtiniam grįžti sąlygų.

**ISTOK I
VILTIES
DRAUGIJA**

Ko krenties?

PRIDEDAMAS TELEFONAS

leidžia Jums atlikti privačius šaukimus. Taip lengva užsakyti... Šaukite mūsų Telephone Business Office.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

85¢

A MONTH per home extension plus tax and installation

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

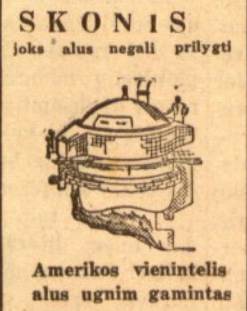
Igno Končiaus albumas kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais. 223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai. Kaina \$5.00. Gaunama pas knygų platintojus ir pas leidybę: L. J. Končius, 76 Westglow St., Boston 22, Mass.

106 metai gaminimo patyrimo kiekvienoj dėžėj

STROH'S

Nuo 1850 m. puikus skonis ir atsargus paruošimas laimėjo Stroh's tikrai gero alaus vardą. Pamėginkit jį šiandien. Pamėginkit puikų Stroh's skonį — Vienintelio Amerikos alaus, gaminto 2000 laipsnių ugnimi.

Jums patiks

Stroh's

Jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINĖS KAINAS

TREČIOJI SIMFONIJ

GEORGES DUHAMEL

G. Duhamel — žymus šių dienų prancūzų rašytojas. Tikroji jo pavardė — Denis Thevenin, o oficiali profesija — gydytojas. Tačiau G. Duhamel gydytojo pareigas tėra ėjęs tik karo lauko ligoninėje Pirmojo Pasaulinio Karo metu. Netenka abejoti, kad čia spausdinamo kūrinio pagrindas yra asmeninė autoriaus patirtis. Trečioji simfonija, kuri trumpą akimirksnį pakeičia visuomet šaltą ir oficialų vokiečio veidą, yra viena iš pačių garsiausių Beethoveno simfonijų, vadinama Eroica.

Vertėjas

Kiekvieną rytą sanitarai atnešdavo viršilą Spat į perrišamąją salę, ir kažkoks šaltis drauge su juo įsiverždavo į kambarį.

Yra sužaištų vokiečių, kurie dėl gero su jais elgesio, kančių ar kitų priežasčių pa-

sido draugiški ir su tam tikru dėkingumu priima tai, kas jiems daroma. Deja, su Spat taip nebuvo. Mes daug vargome ištisas savaites, kad jį išplėstume iš mirties nasrų, paskui, — kad sumažintume jo kančias, jam tačiau neparodant nei mažiausio pasitenkinimo nei pasakant mums bent trumputį padėkos žodį.

Jis mokėjo kiek prancūziškai, bet tai naudojo tik griežtai savo medžiaginiams reikalams, pavyzdžiui, pasakyti: "Truputį daugiau, vatos ant kojos" arba: "Ar yra šiandien temperatūros?"

Šiaip jau jis visuomet rodydavo tą pat

ledinį veidą ir vis tą pat be jokios išraiškos žvilgsnį, šurkštų, apsuptą bespalvių blakatienu. Iš tam tikrų ženklų spėjome, kad tai esama vyro inteligentiško ir mokyto, bet, matyt, jis buvo valdomas gyvo pykčio ir siauro rūpesčio savo vertingumu.

Kentėje jis vyriškai, tarytum savo išdidumą naudodamas užslopinti pačioms begaliausioms sužeisto kūno reakcijoms. Neatmetu, kas, žinoma, būtų atrodę labai natūralu ir niekuo nebūtų pakeitę mano nuomonės apie poną Spat. Jis tik unktė dūslu medžių kirtiko, režiančio kirviu, "hau!"

Vieną dieną mes turėjome jį užmigdyti, kad galėtume nuimti tvarsčius nuo jo kojos žaizdų. Jis labai paraudo ir beveik maldaujanti balsu prašė: "Nenupiauti, ponas! Ar ne? Nenupiauti!" Vos tik išbudus, vėl jo laikysena pasidarė nedraugiška ir oficiali.

Pagaliau lioviaus tikėjęs, kad jo veido bruožai, be kondensuoto nedraugiškumo, galėtų ką nors kita išreikšti. Tačiau netikėtai paaiškėjo, jog aš buvau klydęs.

Tylus švilpimas man, kaip ir daugeliui kitų žmonių, reiškia tam tikrą užsiėmimą. Galbūt tai nėra padoru, bet aš, ypač ką nors rimto dirbdamas, dažnai jaučiu reikalą švilpti.

Vieną rytą, kažką švilpdamas, buvau bebaigias perrišti viršilą Spat. Aš težiūrėjau į jo koją, visiškai nekreipdamas dėmesio į veidą, kai staiga keistai pajutau, kad jo įbestas į mane žvilgsnis pasikeitė, ir aš pakėliau akis.

Tikrai, buvo įvykęs nepaprastas dalykas: atsileidęs, pagyvėjęs kažkokia šilima ir pasitenkinimu vokiečio veidas šypsojosi, šypsojosi, ir aš jo nebe pažinau. Aš negalėjau

tikėti, kad bruožai, kuriuos jis mums visuomet rodydavo, būtų galėję improvizuoti šį jautrų ir kupiną pasitikėjimo veidą.

— Sakykite, ponas, — sumurmėjo jis, — juk tai trečioji simfonija, ar ne? Jūs, kaip čia pasakyt, ją švilpėte... Juk taip?

Pirmiausia aš sustojau švilpęs. Paskui atsakiau: "Taip! Man rodos, kad tai trečioji simfonija". Po to aš susijaudinęs tylėjau.

Per bedugnę staiga buvo nutiestas gležnutis tiltas.

Tai truko tik kelias sekundes, ir aš dar tebeprasčiau apie tai, kai staiga pajutau, kad vėl ant manęs nukrito ledinis šešelis — nepermaldaujamas priešininko pono Spat žvilgsnis.

Vertė Vacys Kavaliūnas

Tą garbę gavome užgime...

Santarvės žurnale Nr. 7-8, Valt. Banaitis paskelbė labai aktualų, daug naujų minčių keliantį rašinį lietuviškos išlaikymo temomis. Dalį to rašinio, pradedant skyriumi Planai ir pasiūlymai, čia ir perspausdiname. Red.

Planai ir pasiūlymai

Lietuviybė, pilna žodžio prasmės, susideda iš dviejų pradų: tautinio ir valstybinio lietuviškumo, kurie vienas kitam yra ir pagrindas ir papildinys. Deja, niekad mūsų istorijoje abi šios sąvokos nevirto tapatybėmis. Tačiau, nors ir lieka jos skirtingos viena nuo kitos — tik abi kartu ir sudaro lietuviybę pilną, plačią, gyvą ir gyvenimišką prasmę.

Praeities Lietuvos tragedija prasidėjo tautiškojo lietuviškumo nuvertinimu iki socialinio luomo "liaudies" sąvokos. Tokiu būdu praradęs savo sturbruką, turėjo žlugti ir valstybinės Lietuvos kūnas.

Prisikėlus Lietuva savo atsištamymo darbą tad ir pradėjo nuo tautinio lietuviškumo ugdymo. Tačiau, tai buvo tik pamatų klojimas, kuriems dar reikėjo valstybinio istorine prasme antstato.

1940 metų tragedija nelauku nutraukė tą statybą ir kartu su stabdė po Vilniaus grįžimo prasidėjusį tautinės minties persilaužimą iki valstybinio mato galvosenos. Todėl mes be reikalo manome, kad mums žinomas tautinis lietuviškumas yra vienintelis galimas, kad tarp senųjų Lietuvos valstybinių tradicijų ir modernios, nepriklausomos tautos.

Lietuvos lyg ir nėra gyvo saito. Kiekvieno atveju, ir mūsų sąlygomis ypač, būtų žalinga ribotis vien tautiniu lietuviškumu, nes be reikalo susiaurintume lietuviybę. Lietuvos valstybinė, europinė funkcija rytų ir vakarų tarpdury yra realybė, yra uždavinys, lietuviybės dalis. Tos tradicijos palaikytojas, rėmėjas ir šalininkas — ir tas yra lietuvis.

Lietuvos valstybinės tradicijos yra svarbus lietuviybės išlaikymo stulpas. Puoselėkime tas tradicijas, nes ir jos dažnai išlieka ilgiau už lietuvių kalbos mokėjimą. Taip pav. garsusis "sovietinis" kompozitorius Dmitri Šostakovič lietuviškai regis jau nebekalba — bet giriasi savo lietuviška kilmė. Jo senelis Lietuvos valstietis po 1863 m. ištremtas Sibirą — o anūkas dar ir dabar didžiulioji, kad jo šeimoje branginamos lietuviškos tradicijos.

Grįžtant prie lietuviybės sturbrūkio, tautinės lietuviybės išlaikymo, daug ko galime pasimokyti iš ankstyvesnių išiečių kartų. Ten matome, kad ilgiau dar už gimtąją kalbą išlieka lietuviškasis "Tėve Mūsų" ir — lietuviškoji daina. Todėl nei religijos nei muzikos negalima palikti tikrai kunigėlio ar muzikos specialisto nuožiūrai. Bažnyčios šiandien turi geriau paruoštus tautinius kadrus, negu praeiti — lietuviškosios muzikos reikalai, neišskiriant nė "musica sacra", tačiau gerokai aplėsti. Bet abi sritys lygiai svarbios, ir todėl nesistebėkime, kad muzikai bus skiriama daugiau dėmesio negu kam nors galės patikti.

Sumetant planams metmenis, negalvokime tiek apie šią dieną, o geriau apie problemas, kurioms laikas bus pribrendęs už penkerių ar dešimties metų. Modernios, paslankios lietuviybės išlaikymo priemonės — o tai yra pirmoje eilėje kultūrinės priemonės — turi būti patrauklios. Jos turi pataityti į žmogaus smalsumo jausmus, kalbėti pačios už save. Tikrai ta prekė, kuri kalba už save kokybe bei dailumu, susiranda pati "konsumentą". Todėl čia paveikslas bus vertingesnis už knygą, pavyzdys stipresnis už auklėjimą; žaishlas čia patrauklesnis už instrukciją ir pramoga naudingesnė už studiją.

Toliau bandysime, be pretenzijų ir galutinumą, pateikti keletą ryškesnių pavyzdžių — ne "ilustracijai", o vykdymui, papildymui bei naujų minčių išvystymo paraginimui.

1. **Vaikų literatūros** ypač mums trūksta. Leidžiamie savų autorių menkai iliustruotos, mažais tiražais. Meskim refleksus ir čia. Yra pasauly tik vienas "Pinocchio", "Struvelpeter", vienas "Alice in Wonderland" ir vienas "Walt Disney". Kodėl juos neišversti savo kalbon — ir prašyti svečios šalies pagalbos. Tie vertimai reikšmingas kultūrinės propagandos įnašas jau šiandien.

UNESCO planuoja viso pasaulio vaikams išleisti literatūros, ir, kaip žinome, Sovietų Sąjunga yra tos organizacijos narys. Tai išeitų, kad W. Disney knygutės turėtų būti išleistos ir lietuviškai — juk lietuvių tauta turi menko malonumo būti "broliškių tautų" tarpe. O gal bus leidžiama tik rusiškai? O gal visai ne — mat, Pavlik Morozov, tėvo įskundėjas policijai, ten bene patogesnis... Kiekvieno atveju, vertėtų kreiptis į Disney, prašant suteikti jo teksto ir piešinių "copyright" lietuviškai laidai! Siųstume tas knygutės dargi kiekvienai mokyklai ir vaikų darželiui pavergtame krašte! Juk koegzistuoja pasaulis — o kodėl be mūsų? Pagalvokim daugiau apie tokius aktyvios koegzistencijos variantus!

2. **Comic strips.** Mūsų laikų jaunimas vis mažiau skaito ir daugiau žiūri, tekstą vis daugiau pakeičia vaizdas ir iliustracija. Ar nebūtų galima kokios 25 Lietuvos istorijos epizodus atvaizduoti vaizdais, kad ir "comic strips" forma. Čia reiktų geriausių mūsų menininkų, nes nenorime juk tenkintis pigia, lėkšta įprastini "strips'ų" forma. Laikraštis galėtų pradėti tokiomis priedais ir vėliau išleisti atskira knyguite. — Nekratykime rimtos galvos iš pasipiktinimo! Verčiau atsiminkim, kad ir Nepriklausomoje Lietuvoje Melchioras Putelel buvo virtęs labai populiaria figūra, daugiausia balsų gavusia per "liaudies seimo" rinkimus! — Čia tačiau nereikia talikos iš politikų — visuomenininkų pusės! Ar nebūtų verta pagalvoti apie tokių istorijos epizodų dailinį įfilminimą? Juk ir tie "stripsai" ir tokios filmos bus reikalingos tūkstančiam jaunų lietuviukų išlaisvintoje tėvynėje!

3. **Istorija ar istorijėlės?** Apie Lietuvos praeitį mūsų vaikai jeigu iš viso ką sužino, tai iš vadėlių. Tie vėl mūsų vaikams ta senovė darosi muzėjinė, nepatraukli. Juk gyvenimas susideda iš tūkstančių detalių — jas jie nori matyti! Ir juk iš tokių susideda mūsų lietuviškasis gyvenimas! Kodėl tad neturime dar tokio marginalijų rinkinio? Mūsų istorikai žino jų milijonus — bet ir mes patys turime begalybę būdingų, tipišku vaizgantiškų deimantiukų-išgyvenimų, kurie, kaip skalsi druska, tuomet persunkė gyvenimą. Čia taipogi galėtų koks laikraštis pradėti, kviesdamas skaitytojus talkon parašyti tokiomis temomis: Mano gražiausias prisiminimas apie tėvynę. Kodėl esu lietuvis ir manau juo liktis. Visa tai paprastais pavyzdžiais, savais žodžiais, ne be humoro ir ne be gilesnės prasmės.

Ir klauskite tada vaikiuką, mamos prijuostį įsikabinusį, ar jam patiks, klauskit visus tris Biržiškas! Visi tokį rinkinį skaitytu — senimas jaudinančių prisiminimų, o vaikai žibantiomis akimis dėl lietuviškumo gyvenimo. Juk tokie atsitikimėliai baisiai tiks draugams mokykloje pasakoti, pasigirti ir įrodyti, kad lietuviškai moka gyventi — ir ne betkaip. Juk turėtų atsirasti politika, kuris be išminties dar turėtų ir reikalingą humorą tokį planą jeigu neįvykdyti, tai bent pagloboti...

4. **Lingvafonai.** Nejučiomis dyla mūsų tarimas, prisimame svetimus akcentus. Ką jau bekalbėti apie mūsų vaikus, kurie dažnai net nežino lietuvių kalbos grožio. Čia labai tiktų į pagalbą lietuviškos "lingvafoninės" plokštelės — gerai jas žinome, nes jų pagalba dažnas mokėmės angliškai! Be trumpo kalbamokslio, čia pirmoje eilėje reikia iliustracijų: lietuviškos poezijos ir prozos įkalbėtų pavyzdžių, atliekant pirmaeiliams artistams. Galvoju čia pav. apie Henriko Kačinskio dar tremties metais idealias Krėvės "Ar" ir Done-laičio "Metų" deklamuotąsias ištraukas, kurios tada daugeliui lietuvių negirdėtų ryškumo pademonstravo dailiojo lietuvių žodžio visą gražumą! Mūsų vaikai juk nori ir imituoti, išbandyti — duokime jiems pamėgdžioti, kas verta! — Be to, daugybė viso pasaulio kalbininkų mums bus dėkingi už tokių plokštelių rinkinį — juk jiems tai svarbi mokymo ir mokslinio darbo priemonė!

5. **Muzikos plokštelės.** Senų, techniškai netobulų dar turime — yra ir keletas naujų. Bet visos be išimties priklauso kameriniam žanrui. Keli muzikai sukrapšto kiek pinigų gamybai ir dainuoja fortepijonu, dar gal kito kokio instrumento palydėti. Apie orkestrinę palydą nėra ko ir kalbėti. Kurgi gaus pinigų orkestrui apmokėti? Sakysite, gerai kad ir tokių yra. Kaži.

Mūsų vaikai kasdien per radiją ir kitur girdi daugybę rafinuotai paruoštų muzikos. Ir mažiausi kūrinėliai atliekami orkestrui palydinti. Dažnai orkestruotė tarnauja tik muzikinei menkystei pridengti. O vistik — išpūdingas orkestrinis rūbas sudaro visą tokios muzikos patrauklumą. Mūsų gi muzika — plika!

Vaiko išvada? Tėtis ir mamos muzika (tiesa) labai giedri, miela, švari ir gaivi kažkaip. Bet — ji netinka į sviatą, negali su ja viešai rodytis, neišlaiko ji konkurencijos, reikia jos gedytis. Kurgi vaikas šiaip jau susidurs su "rimtu" muziku, mokančiu vertinti kamerinį žanrą? O visa tai vaikui asmeniškai reikšia: lietuviška muzika netinka mano gyvenimui, negaliu niekam rodyti, nedaro ji man garbės — ji bloga.

Taip? Ne taip ir atvirkščiai! Bet kiek uždavinių esame davę rėdyti mūsų didingas tautines giesmes, skambias liaudies dainas puošniais orkestro rūbais? Nėra tokių įgromųjų iš viso! Nesusipratom jų pasigaminti ne propagandai ir kraštą radio bangomis!

Ar čia nebūtų politiko uždavinys burti jėgas, talkinti autoritetui bei ryšiams. Kaži, ar tokiv plokštelių albumas nebūs svarbesnis už dešimt politinių konferencijų — kiekvieno atveju jų gamybos kaina bus mažesnė už 3-4 tokių konferencijų išlaidas...

6. Kodėl taip mažai išleista dar mūsų literatūros svetima kalba? Pats nuo mažens užsienio lietuvis buvęs, galiu patikinti, kad už penkerių ar dešimties metų mūsų vaikai jeigu dar skaitytų iš viso lietuvių literatūrą — tai nebent jau svetima kalba...

7. **Chorinių dainų** mūsų muzikos literatūra turi ištisą virtinę perlų. Neturime jau ir tokių chorų, kad visus tuos perlus galėtų atlikti! Kodėl dar nepasirūpinom didesniu mastu vertimais, kad svetimi chorai atliktų? O pamatysime, kad mūsų vaikai lietuviškos dainos grožį dvigubai vertins — kaip tik todėl, kad svetimi atliktai!

8. **Kurtinė lietuvių muzika** daugeliui mūsų inteligentų visiškai "terra incognita". Paprasčiausia dėlto, kad permažai jos girdėjo. Kiek žmonių žino nors temą iš Čiurlionės "Miško", Karnavičiaus "Grazinos" ir "Radvilo" ar Jakubėno sinfonijų? Bet žino "How much is the dog in the Window" iki Beethoveno sinfonijų temų — dėlto,

kad dažnai girdi! O kas gros mūsų muziką, kai nė gaidų neturime! Tegu neplepa, kas neišmano, esą mūsų kompozitoriai nesą "išaugę iki pasaulinio mato". Suomias Sibelius pokario metais steigėsi įsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio brolių skaičiaus įvairiuose pasaulio kraštuose ir išsklausysime jų pastabas bei stengsimės patenkinti jų prašymus. Tad, brangūs broliai, prašome ir tikimės sulaukti tvirtos brolių paramos. Esame tikri, jog mūsų darbas bus tikrai tada sėkmingas, jeigu atsiiklausime kuo didesnio bro

„Prašau balso“ - atėjom ardymo tikslu...

I Clevelandą, Tautinės Sąjungos skyriaus kviečiamas, buvo atvykęs Dr. S. Biežis padaryti pranešimą apie patyrimus kelio nelyje po Europą.

Rengėjas iš anksto skelbė, kad kviečiami pasiklausyti visi Clevelando lietuviai. Po pranešimo, jei kas norės, galėsias sveičiui duoti paklausimus.

I pranešimą susirinko virš 70 klausytojų. Jų tarpe ir apie 10 krikščionių demokratų vadų ir vadukų, nepabijojusių grieko dalyvauti Tautinės Sąjungos rengtame pranešime. O grieką, kaip dabar žinoma, iš vakaro jau atleido pats prel. M. Krupavičius, pranešimo išvakarėse buvęs Clevelande ir paraginęs krikščionių demokratų veikėjus būti judresniems...

Dr. S. Biežio pranešimas buvo, tiesa pasakius, kitoks negu prieš metus prelato M. Krupavičiaus, kuris prie kryžiaus tada kalbė „latra“ S. Lozoraitį, o VLIK kėlė i altorių šventenybes.

Dr. S. Biežis pavyzdžiais vaidavo, kad ten daug negeros dvasios susirinkę, kad diplomatai iš tikro daugiau dirba, negu kad kiti juos nuvertinti nori, kad reikia Reutlingeno komitetui persitvarkyti.

Po pranešimo, kaip taisyklė, pakilo tų krikščionių demokratų ir jų atsivestųjų rankos, kurie buvo gavę griekų atleidimą dalyvauti Tautinės Sąjungos rengtame pranešime.

P. Balčiūnas, vietoj paklausimo, išdėstė savo nuomonę, kad jis nusivylęs tokiu neobjektyviu Dr. S. Biežio pranešimu. Po jo pradėjo prakalbą Petras Stravinskas, iš įžangos sprendžiant, pasiryžęs pasakyti ilgesnį prakalbą ir už pačio Dr. S. Biežio pranešimą. Kai salėje pasigirdo balsai, kad duotų paklausimus, o ne prakalbas ir pamokslus sakytų, specialiai atėję provokaciniais tikslais, pirmininkaujantis buvo priverstas prakalbininkus nutraukti. Tada P. Stravinsko nervai nebeišlaikė ir pareiškė, kad jis manė, jog dalyvaujančios demokratinių susirinkime, kur galėsias viską pasakyti, iš salės išėjo. Kitų atėjusių nervai buvo patvaresni ir sulaukė paklausimų ir atsakymų pabaigos.

Draugas šiam krikščionių demokratų „šventam žygiui“ prieš tautininkus paskyrė vietos net dviejuose numeruose. Vienam nuolatinis korespondentas S. G. (V. Rocevičius) i P. Stravinsko lūpas sugėbėjo įsprausti net tokį sakinį: „Stravinskas, kai buvo priverstas nutraukti savo žodį, įsijaudinusiame susirinkimui pareiškė, jog jis manęs esąs demokratinio krašto susirinkime, bet pasirodo, kad patekęs į Smetonos diktatūrinio režimo likučius susirinkimą“.

Žinoma, iš P. Stravinsko tokiais atvejais buvo galima laukti visokių pareiškimų, kokių jis jau yra daręs, bet kad jis taip būtų tada pasakęs, galėjo „girdėti“ tik S. G., susirinkime pats nedalyvavęs. Negrąžu meluoti, ypač tokiam šventam laikrašty...

Antram rašiny St. Alšėnas-Golšauskis moko, kaip tautininkai turi rengti pranešimus. Pa-

gal jo išdėstytą demokratišką principą, tautininkai po pranešimų dar turėję išklausti P. Stravinsko, S. Golšauskio ir kitų krikščionių demokratų veikėjų prakalbų, turėję juos paprašyti ir ateity su panašiomis prakalbomis i tautininkų rengiamus pranešimus ateiti ir rekti: „Prašau balso!“ — atėjau ardyti tvarkos, nes mane specialiai tam atsiuntė... Tada būtų labai demokratiška, nē kiek neatsiduotų vadizmo. O dabar... Bet kai sakai dabar, tai prisimena tas pats prel. M. Krupavičiaus pranešimas Lietuvių salėje. Tada vienas neklaužada paklausė, ar po gruodžio 17 d. perversmo prel. M. Krupavičius tikrai bučiavosi su prezidentu A. Smetona, tai krikščionys demokratai jį nutildė rėkdami — sėsk!

Tada buvo labai demokratiška, o dabar labai vadistiška...

J. V.

Lietuviško darbo kely

MYKOLAS LUNECKAS — SUKAKTUVININKAS

1920 m. — sunkūs Lietuvos kūrimosi metai. Vytauto Didžiojo gimnazija, Vilniuje, — tai lietuvių ugdymo centras, tai lietuvių kultūros plėtimo neįsėsmas šaltinis. Ir šioje gimnazijoje mokėsi Mykolas Luneckas. Tėvynės meilės skatinamas, Mykolas, 1920 m., meta mokslą, išeina iš 4-tos klasės ir įsijungia i Lietuvos kariuomenės gretas. Su ginklu rankose, savanoris Mykolas gyna Lietuvos valstybę nuo gausių priešų.

Nepriklausomybę apginti pavyko, bet Lietuva prarado savo amžinąją sostinę Vilnių — ją pagorbė grobonyos lenkai.

Demobilizuojant Lietuvos kariuomenę, Mykolas grįžta i Vilnių, kuris tuo laiku buvo okupuotas. Vėl stoja Vytauto D. gimnazijon ir tęsia pradėtąjį mokslą.

Dar 1923 m. prisirašo prie scenos — vaidintojų mėgėjų grupės; vadovas A. Krutulis. Mokyklos ir kartu vaidina, nes lietu-

vių būtis yra sunki, o Mykolas visad buvo keistas ir valingas, be to, nebojo pavoju. Jis neboja lenkų persekiojimo. Jam rūpi lietuviškos kultūros šviesa ir jos skleidimas lietuvių tarpe. Su A. Krutulio trupe jis vaidina: Vilniuje, Daugeliškiuose, Kaltinėnuose, Linksmenyse, Varėnoje ir kitur.

Paminėtinos dramos, kurias Mykolas dar i šiandien, beveik atmintinai, moka, būtent: „Aušros sūnūs“, „Pamurys“, „Genovaitė“ ir kt. Daug veiklų neįvydo scenos šviesos, kadangi lenkų cenzūra neleido jų vaidinti. Mykolą matome vaidinant komedijose: „Aukso dievačiai“, „Pinigėliai“, „Uošvė i namus“ ir kt. Mykolas randa laiko ir mokslui ir lietuviškos kultūros iškėlimo darbai. Jis energingas organizatorius, vadovas.

Tas jo darbas nekludo jam 1927 m. prie Lenkijos švietimo Ministerijos išlaikyti egzaminus mokytojo cenzui įsigyti. Nors tikrumoje jau 1925 m. Mykolas pradėjo mokytojauti „Ryto“ švietimo d-jos išlaikomose mokyklose: Kanevoje, Naujadvary, Giriose, Dargužiuose ir Kasetuose, Varėnos valsč. Mykolas moko vaikus lietuvių kalbos, supažindina juos su garbinga Lietuvos istorine praeitimi. Nėgana to, kur Mykolas patenka visa apylinkė pasidaro judresnė, lietuviškesnė. Mykolas organizuoja Sv. Kazimiero skyrius ir spiečia, telkia, jaunimą. Jis platina lietuvišką knygą ir laikraščius. Jis organizuoja ir rengia lietuviškus vaidinimus bei koncertus ir šiaip kultūrinius parengimus. Organizuoja sportininkų būrelius. Kovoja dėl teisės lietuviškai giesmei ir žodžiui bažnyčiose.

Pagaliau patenka i lenkų policijos nemalonę. Daugiau — 1934 m. suimamas ir uždaromas i Lukiškio kalėjimą Vilniuje.

Iš kalėjimo paleidus, Mokyklui buvo uždrausta mokytojauti, be to, veikti pasidarė visai neįmanoma: kiekvieną jo žingsnį sekiavo lenkų šnipai. Neliko nieko kito, kaip sprukti per demokracijos liniją i laisvąją Lietuvą.

Nuo 1934 m. pabaigos, švietimo Ministerija priima Mykolą tarnybon, pradžios mokyklos mokytoju. Jis mokytojauja: Saldutiškyje, Sodanskiuose, Margininkuose ir Kaune 37 ir 17 pradž. mokyklose. Bet Mykolas nepasitenkina vien mokytojavimu, ir čia jo tautiškas lipešnos. Organizuoja šaulių būrius, o kaip mokytojas, prisidėda savo veikla prie jaunlietuvių skyrių, jų organizacijos.

Paminėtos vietose matome Mykolą Lunecką netik kaip gerą mokytoją, savo dėstomų dalykų mokytoją, puikų pedagogą, ir

vaikų psichologijos žinovą, bet ir kartu — jaunimo organizatorių ir vadovą.

Bolševikams okupavus Lietuvą, jam teko bėgti iš Lietuvos, nes gyvenimas pasidarė nepakeliamas, jis juto, jog bus suimtas... Atsiduria Berlyne. Čia vėlgi nesėdi rankas sudėjęs. Kiek galėdamas padeda lietuviams pabėgėliams, nes tuo laiku dirbo Lietuvių Sąjungoj Berlyne. Randa galimybę, išnaudoja pasitaikiusias progas padėti nelaimėj atsidurusiems tautiečiams, kurie vargo Stutthofo kate: jis nešė paketėlius su maistu i paštą, net ir bombardavimams nesiliovus. Vokiečių geštapas buvo susidomėjęs Mykolo ryšiais su kacetininkais. Tačiau pavykdavo laimingai išsisukti.

1946 m. Memmingeone tremtinių stovykloje M. Lunecką vėl matome tremties mokykloje mokytojaujant. Mokiniai jį mėgstą, nes jie juto savo mokytojo meilę, nors šiaip M. L. buvo pareigingas, griežtas — tačiau teisingas.

Kur tik lietuviškos organizacijos veikia, ten matome ir M. Lunecką: jis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovas, IRO įstaiigos tarnautojas, „Minties“ ir „Laisvosios Lietuvos“ administratorius.

Pagaliau M. Luneckas su šeima persikelia i Augsburgio lietuvių tremtinių stovyklą; čia jis skiriamas Hochfeldo butų skyriaus vedėju — viršininku. 1950 m. M. L. pastangomis, kitiems padedant ir pritariant, pavyko suorganizuoti prieškomunistinį mitingą ir po jo iškilmingą, masinę eisena iš R. Kat. bažnyčios iki didžiulio, ažuolinio (dipl. inž. architekturo Muloko suprojektuoto) lietuviško kryžiaus, kurį pastatė Augsburgėje gyvenę lietuvių tremtiniai.

1951 m. atvyksta i J. A. V., Worcesterin, Mass. Čia vėlgi įtraukia i švietimo darbą. Rengia su jaunimu ir mokyklos vaikais vaidinimus, dirba šeštadieninėje mokykloje, įsteigia LAS skyrių i LAS, Vyr. Valdybos nutarimu, pavedama M. Luneckui iš Kanados, Toronto m. perkelti i J. A. V. „Laisvosios Lietuvos“ savaitrašty. M. L. 1953 m. perkelia spaustuvi ir visą jos turtą i Čikagą.

Čikagoje padeda įsikurti „L. L.“ savaitraščiui. Renka skelbimus: platina „L. L.“ prie bažnyčių ir per įvairius parengimus. Savo laiku M. L. buvo išrinktas LAS savišalpos Fondo valdytoju ir Kanados „L. L.“ b-vės turtu valdytoju. Be to, „Laisvąją Lietuvą“ parėmė grynais pinigais

1500 dol. keliant spaustuvi iš Kanados, per Worcesterį, Čikagon.

1954 m. dėl didelių nuomonių skirtumų iš „L. L.“ redakcinio kolektyvo pasitraukė.

Dar šiuo laiku tebėra aktyvus: Lietuvos savanorių-kūrėjų ir Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Čikagos skyriuose.

Mykolas Luneckas yra gimęs 1905 m. liepos 5 d. Rygos m. Tai gi neseniai sukako 50 m. amžiaus ir 30 metų lietuviško darbo sukaktys.

Suprasdami ir įvertindami sunkų organizacinį darbą (ypatingai buvo sunku lenkų pavergtame Vilniaus krašte), taip pat pedagogo-švietėjo darbą tremtyje ir laisvoje Lietuvoje, linkime sukaktuviniui dar daug našių kūrybinių metų.

V. M.

BOSTON

STUDENTŲ DAILĖS PARODA

Dailės paroda, rengiama studentų santariečių, Bostone atidaroma sausio 14 d., šeštadienį, 3 val. popiet Tautinės S-gos Namuose, 484 E. 4th St., So. Boston. Per atidarymą kalbės dail. Viktoras Vizgirda. Paroda bus atidaryta šeštadienį 3-8 val. ir sekmadienį 11-7 val. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti. Parodoje dalyvauja dešimt studentų dailininkų iš visos Amerikos. Dail. V. K. Jonynas parodą c h a r a k t e r i z a v o, p a f e i k š d a m a s, j o g j o j e „y r a i r t o k i ų g e r ų d a r b ų, k u r i u o s v i s i š k a i d r a š i a i g a l i m a b ū t ū d e t i j b e t k o k i a p a r o d a“. Iš Bostono studentų dailės paroda iškeliaus i Philadelphia, Rochesterį ir Storrs, Conn.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobilui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės i J. S. AUTO SERVICE

PAIEŠKOJIMAI

Paieškomi žuvusiųjų karių gimines ar artimieji:

Petro Danio, gim. 1923. VI. 29, Kaune.
Stasio Cirvinsko, gim. 1925. XII. 18, Rietave.
Ciprijono Čepulio, gim. 1903. IX. 23, iš Joniško.
Antano Chamonio, gim. 1908. VII. 29.
Jono Bybarto, gim. 1923. IV. 23, Daukentiškiuose.
Alfonso Butkaus, gim. 1926. VI. 19, Gerdžiunuose.
Kazio Bumbliausko, gim. 1922. II. 25, Luokėje.
Juozo Bakanausko, gim. 1912. III. 11.
Vincio Ambrulaičio, gim. 1918. VII. 21, Ilguvos km.
Algio Alpanavičiaus, gim.

1926. XI. 10, Kaune.
Albino Abramavičiaus, gim. 1928. VIII. 24, Venclausų km.
Adomo Ališausko, gim. 1921. VI. 13, Utenoje.

Artimųjų paieškomi:

Konstantinas Daržinskis, gim. 1896. I. 10 d. Taužiuose, jo žmona Marija Daržinskienė-Sližaitė, gim. 1900. IX. 15 d. Plungėje, ir vaikai Stephi, Gerna, Regina, Sela ir Raimondas.

Visa šeima 1944 m. gyveno Westfalijoje.

Paieškomieji arba žinantieji apie juos prašomi susisiekti su PLB Vokietijos Krašto Valdyba adresu: Litauisches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Bergstr., Postfach 233. Germany.

GERIAUSI IDAINAVIMAI

BR. BUDRIŪNO KVARTETO

TRYŠ PLOKŠTELES:

1. Žvakė ir paštakė; Valsas
2. Vežė mane iš namų; Klumpės
3. O dalelė; I kovą; Gyvenimo aidu

KIEKVIENA PO \$1.50

VINCĖS JONUŠKAITES

IDAINAVIMŲ ALBUMAS

15 dainų: Kur prapuolė tas keelis; Viešpaties pasaulis; Oj ant kalno; Mėlyni varpeliai; Plaukia antelė; Pasakykit; Aš per naktį; Ešk karvute; Oj kas sodai; Ar atminsi; Anoj pusėj marelį; Už augstųjų kalvelių; Spragilų daina; Mano gimtinė.

KAINA \$8.00

CHICAGOS VYRŲ CHORO

IDAINAVIMŲ ALBUMAS

10 dainų: Per naktelę šokau; Ant marių; Tušti paliktieji namai; Draugai, pakelkime taures; Tėviškės vakarai; Jau žirgelis pabalnotas; Naktis graži; Valiok dalgeli; Op, op, Nemunėli; Jau pravertos dvario stonios.

KAINA \$8.00

ČIURLONIO ĄNSAMBLIO

15 dainų: Tėve mūsų; Lopšinė; Linelius roviau; Ar aš ne vyšnelė; Eikime mudu abudu; Sėjau rūtą; Tykia, tykia Nemunėlis teka; Op, op, kas ten, Nemunėli; Palankėj; Pemenėlių daina; Anoj pusėj Nemuno; Kalvelis; Skamba, skamba kankliai; Augo kieme klevėlis; Kas bernelio sumjėlyta.

KAINA \$10.00

SIŪSKITE PINIGUS IR TUOJ GAUSITE PLOKŠTELES
IDAINAVIMŲ ALBUMAS
DIRVA
1272 E. 71 ST.
CLEVELAND 3, OHIO

Banko stovis

1955 m. gruodžio 31 d.

The NORTH AMERICAN BANK vadovybė nori išreikšti padėką šerininkams, klientams ir draugams, dėl jų talkos auginant banką praėjusiais metais.

Su ta talka mes galim drąsiai žiūrėti i 1956 metais.

RESOURCES

Cash and Due from Banks	\$ 2,811,907.01
United States Government Obligations	7,691,908.75
Other Bonds and Securities	1,019,295.65
Loans and Discounts	7,574,881.04
Bank Premises Owned	1.00
Other Resources	31,681.61
Total	\$19,129,675.06

LIABILITIES

Capital Stock	\$ 300,000.00
Surplus	362,500.00
Undivided Profits	178,776.02
Reserve for Contingencies	71,369.16
DEPOSITS	17,411,807.54
United States Treasury Tax and Loan Account	163,093.09
Hypothecated Accounts	534,374.96
(Rev. Sec. 1115.10 G. C.)	107,754.29
Other Liabilities	
Total	\$19,129,675.06

Securities carried at \$502,109.42 are pledged to secure United States Treasury Tax and Loan Account as permitted by law

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DEPOSITS INSURED TO \$10,000.00

Member Cleveland Clearing House Association

DIRECTORS

Anton Grdina	Anthony Mlakar	R. F. Breskvar
Frank M. Jakšic	Michael Telich	Edward W. Daniel
Charles J. Lausche	Anthony J. Perko	August A. Urankar
Frank L. Grdina	Frank Mramor	

NORTH AMERICAN BANK

6131 St. Clair Ave. 15619 Waterloo Rd.
3496 E. 93rd St.

Aptarnauja

jus

75

metus

ir stato

jūsų

ateičiai

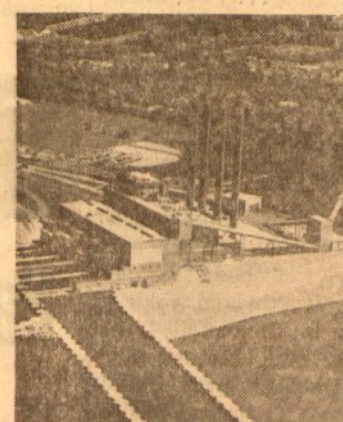
Northeast Ohio ir The Illuminating Company ejo ilgai drauge per 75 metus. Pažiūrėkit kaip viskas paaugo... ir vis auga.

Mes visi sunkiai dirbam padaryti "The Best Location in the Nation".

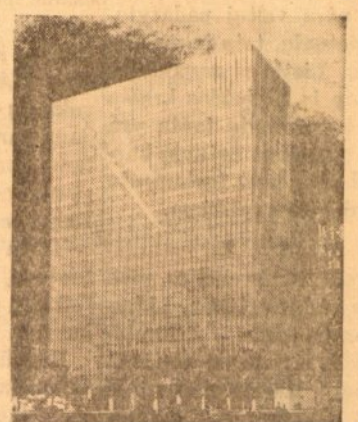
Tai yra mūsų darbas Illuminating Company planuoti toli i ateitį, kad būtume prieš Northeast Ohio i greitą augimą, su tais pačiais aukštais standartais elektros tarnavime, kurio mūsų klientai nori. Čia yra tik keli pavyzdžiai kaip Illuminating Company ruošiasi jūs dar geriau aptarnauti.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

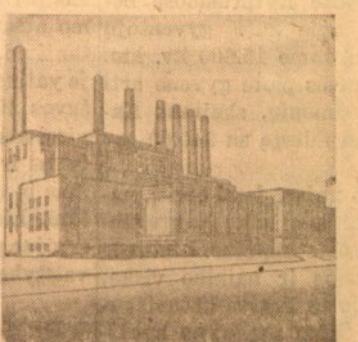
1956 m. pamatys atidarymą mūsų naujos įmonės Eastlake, viena pasaulio didžiausių ir moderniausių. Ji kainavo daugiau negu \$80 milijonų greitai augančiai Northeast Ohio.

1956 m. taip pat statyba bus pradėta 22 aukštų Illuminating Building, prie Public Square. Mes esam dabar kaip nuomininkai užimami 5 aukštus Clevelando centre, didelio ofiso name daugiau kaip 25 metus.

Šiais metais Illuminating Company išlėgė \$28 milijonus naujom mašinoms i linijom, duoti ekstra pigios elektros aptarnavimą klientams, kuriuos mes dabar aptarnaujame ir kurie prisidės mums ateityje.

Taip pat 1956 m. prasidės darbas pravesti 250,000 kilovatu priedo prie mūsų Avon jėgainės. Numatyta jį pabaigti 1958 m. Šis \$39 milijonų įrengimas Avon Lake parodo greitą ekonominį augimą per visą Northeast Ohio.

Mažosios Lietuvos dieniai

EDV. KARNĖNAS

Sausio mėn. 15-ji Lietuvos istorijoje yra reikšminga ir kasmet minėtina diena. Prieš 33 metus, 1923 m. sausio 15 d. Mažosios Lietuvos patriotai, remiami brolių iš Didžiosios Lietuvos ir iš Amerikos, sekmingu sukilimu išsprendė Mažosios Lietuvos šiaurinės dalies — Klaipėdos krašto likimą, prijungiant jį prie Lietuvos respublikos, kaip 1919 metų Paryžiaus taikos konferencija numatė, atskirdama jį nuo Vokietijos, kaip lietuvių daugumos apgyventą kraštą.

Pirmajam pasauliniam karui pasibaigus ir Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui Woodrow Wilsonui paskelbus tautų apsisprendimo ir laisvės 14 punktų deklaraciją, tarp kitų pavergtų tautų ir Prūsų lietuviai sukruto reikalauti laisvės ir Mažosios Lietuvos susijungimo su didžiąja Lietuva. Tuo tikslu Tilžėje įsikūrusi Prūsų Lietuvių Tautinė Taryba, pirmininkaujant kun. dr. Viliui Gaigalaičiui, tuometiniam Prūsijos seimo atstovui, 1918 m. lapkričio 20 d. pasisakė už Mažosios Lietuvos atskyrimą nuo Vokietijos ir už prijungimą prie Didž. Lietuvos, kas buvo nuodugnai motyvuota alijantų valstybėms ir Paryžiaus taikos konferencijai eileje memorandumų ir raštų.

Mažlietuvių balsas buvo iš dalies išklausytas: Klaipėdos kraštas, tik šiaurinė dalis Maž. Lietuvos, su apie 150.000 gyventojų, buvo atskirtas nuo Vokietijos tikslu vėliau prijungti prie Lietuvos respublikos. Tik nesulaukus to prijungimo taikiu būdu, mažlietuviai buvo priversti griebtis sukilimo, kadangi jau tada Prancūzijos remiama Lenkija dėjo pastangų Klaipėdos kraštą paversti vadinamu "Freistatū", kad per jį galėtų kankinti Lietuvos respublikai.

Sukilimo ir sunkios diplomatinės kovos pasėkoje Klaipėdos kraštas 1924 m. gegužės 8 d. buvo perduotas Lietuvos respublikos suverenumui, pasirašius atitinkamą konvenciją ir suteikęs jam autonomiją. Nuo to laiko Klaipėdos kraštas yra neginėjama Lietuvos valstybės dalis.

Nežiūrint dabartinės Lietuvos valstybės politinės padėties, jokia anų metų kraujo auka Lietuvos valstybės atstatymui ir lietuvių etnografinių žemių sujungimui nėra veltui padaryta, kaip didžlietuvių, taip ir mažlietuvių, kaip Lietuvos savanorių kūrėjų, taip ir Klaipėdos krašto sukilėlių, kol lietuvių tauta yra gyva, kol sekančios lietuvių kartos laikosi savo tėvų testamentą ir kovoja dėl tėvų palikimo.

Potsdamo konferencijos nuo Vokietijos atskirtoji Maž. Lietuva — Karaliaučiaus — Gumbinės — Tilžės trikampis susideda iš nepilnų Karaliaučiaus ir Gumbinės apygardų, apimančių Prieglaus upyną. Taigi Lietuvai atitektų 15.600 kvadratinų km. Gyventojų skaičius beturįs tik statistinę reikšmę, nes Potsdamo konferencijos metu visuose Rytprūsioose bebuvo tik apie 30% gyventojų. Prieš karą tame 15.600 kv. km. Maž. Lietuvos plote gyveno arti 1.000.000 žmonių, skaitant Karaliaučiaus miestą su 340.000 gyventojų.

Tartum nujausdami ateitį, naciai paskutiniu laiku pagreitintu būdu vokiečių Maž. Lietuvos vietovardžius ir naikino viską, kas liudijo to krašto lietuviškumą. Bet jiems nepavyko sunaikinti kas yra nesunaikinama. Viso to krašto gamtovaizdis mirgulioja lietuviškais pavadinimais, net ir vietos gyventojų pavardės daugumoje skamba lietuviškai. Štai jie: Tilžė, Ragainė, Gumbinė, Stalupėnai, Įsrutis, Romintai, Pilkalnis, Labguva, Veluva, Tepluva, Girduva, Tolminkiemis, Lazdėnai, Trakėnai,

Yluva, Darkiemis, Viliūnai, Palvininkai, Rasytė, Krantas, Karaliaučius, Prieglius, Gilija, Įsra, Alna ir tūkstančiai kitų vietovardžių.

Vietos gyventojų pavardės, daugumoje skamba lietuviškai, negu Didžiosios Lietuvos gyventojų pavardės, pav.: Avižius, Paukštis, Zaunius, Stiklorius, Bajoras, Bruožis, Rėza, Reišys, Štrimaitis, Šimonis, Lorencius, Kuraitis, Kakys, Smalakys, Gaigalas, Gailius ir tūkstančiai panašių.

Jeigu 1919 m. Versalio ir 1945 m. Potsdamo konferencijose apie Karaliaučiaus kraštą (Prieglaus upyną) kalbėta kaip apie Maž. Lietuvą, kuris buvo kryžuočių užkariautas, vokiečių valdomas ir vistik iki paskutinių dienų nesuvokietintas, — tai juo labiau lietuviai turi domėtis tuo kraštu ir žinoti kas jis yra ir kam jis teisėtai priklauso.

Mažosios Lietuvos reikšmė lietuvių tautos atgimimui buvo labai didelė. Juk Maž. Lietuvoje gimė lietuvių literatūra. 1547 m. Karaliaučiuje išėjo pirmoji lietuviška knyga — Martyno Mažvydo Katekizmas, 1570 m. Mažvydo Giesmynas, 1591 m. Brekuno Postile, 1653 m. Kleino Gramatica Lituanica, 1666 m. Kleino Giesmynas, 1730 m. Haacko Lietuvių-vokiečių ir vokiečių-lietuvių žodynas.

Ir pirmasis lietuvių laikraštis išėjo Maž. Lietuvoje — 1632 m. Nusidavimai apie Evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių. Maž. Lietuva davė Lietuvai pirmąjį poetą — Kristijoną Donelaitį (1714-1780 m.) ir daug kitų žymių lietuvių-kultūrinių ir visuomeninių iki paskutinių dienų, kaip Abraomą Kulvietį, Stanislovą Rapagelionį, Vaitkuną, prof. Liudviką Rėzą, Kuršaitį, Joną Smalakį, Mačiulį, kun. dr. Gaigalaitį, dr. Vilių Stepulaitį, Šerną, dr. Storoštą-Vydūną, Martyną Jankų, Vilių Bruožį, Mikšą, Jagomastą, Zaunių, Jokūbą Stiklorių, Adomą Braką, Joną Vanagaitį, Kristupą Lekšą, Martyną Reizgį, Erdmoną Simonaitį ir tūkstančius pilkų lietuvininkų, nekalbant apie vokiečius humanistus, kaip dr. Sauerveriną-Girėną, kuris net Maž. Lietuvos himną parašė (Lietuviais esame mes gimę...), Dr. Bezenbergerį, kuris yra parašęs gražiausią knygą apie prūsų lietuvių (Litauen), ir daugelį kitų vokiečių rašytojų, kurie, gyvendami tarp mažlietuvių, savo raštams temas emė iš lietuvininkų gyvenimo, kaip Sudermann (Die Reise nach Tiisit, Johannisfeuer — filma iš Joninių papročių Maž. Lietuvoje), tuo būdu lietuvių folkloru praturtindami vokiečių kultūrą (a la "Heimatslied").

Pagaliam, Maž. Lietuva buvo užuovėja Didž. Lietuvos atgimimo veikėjams. Caristinei Rusijai uždraudus lietuvių spaudą, Tilžėje buvo spausdinama Aušra, kiti laikraščiai ir daug knygų, kurios buvo slapta gabenamos per sieną ir platinamos Didž. Lietuvoje, kas privedė prie spaudos draudimo atšaukimo ir Didž. Lietuvos tautinio subrendimo. Toje kovoje yatingai pasitarnavo Maž. Lietuvos lietuvininkai, toje kovoje visai aiškiai pasireiškė Maž. Lietuvos ir Didž. Lietuvos bendrumas ir vienos idėjos siekimas — Maž. Lietuvos ir Didž. Lietuvos susijungimas į laisvą Lietuvos valstybę.

Dr. Grigas Valančius 1946 m. knygoje "Lietuva ir Karaliaučiaus kraštas" rašo:

"Gyvename nepaprastus laikus. Mūsų karta turi laimės, kartu ir nelaimės stebėti, kaip jos akyse daroma istorija. Per vienerius ar kelerius metus įvyksta žmonių ir tautų gyvenimą pagrindiniai sukrečiančių įvykių, kokių ramiais laikais neįvykdyti per šimtme-

Westinghouse elektros laikrodis, kuris gali užregistruoti šviesos spindulį greičiau negu viena bilioninė sekundės.

MOKSLAS

IR TRUMPAREGIS DIEVĄ "MATO"

"Draugo" Nr. 295 š. m. gruodžio 17 d. str. "Naujausi Mokslo atradimai rodo kelią į Dievą" autorius V. R. rašo, kad Kalifornijos univ. atomo tyrinėtojas pavyko atrasti protono neiginių arba kaip jie jį pavadino — antiproteiną. V. R. tuo "atradingu" labai nustebintas ir daro iš to,

čius. Nė vienas žemės rutulio kampelis neišliko nepaliestas. Mūsų gi tautą šis karas sukrėtė iš pačių pagrindų. Mes išsibarstėme po plačias svetimų žemių plotus, tėvynėje likusieji kenčia siaubo ir netikrumo dienas. Ten tebesiaučia svetimieji su saule mūsų pačių tautos sūny-palaidūnų. Tačiau nežiūrint į visą tai mes neturime teisės nusiminti ir tarti — viskas žuvusi!

Tauta yra tada žuvusi, kai ji pati savęs išsižada. Jokios kitos pajėgos jos sužlugdyti negali".

Klaipėdos krašto atvadavimo diena — sausio 15-ją skirdami Maž. Lietuvai, nemanykime, kad visos Lietuvos išlaisvinimas drauge su Maž. Lietuva, įvyks be mūsų pačių budėjimo ir vieningos veiklos. Todėl derinkime savo jėgas aukščiausia tikslui.

turbūt, jam vienam suprantamas išvadas apie medžiagos sunaikinimą. Ir tai yra vien dėl to, kad V. R., kaip matyti iš rašinio, mažai nusimano elektro-fizikoje, o savo nesiorientavimą perkelia į religines insinucijas.

V. R. nustebintas tuo, kad naujasis elementas — antiproteiną (pakrautas neigiamą elektra) atsimušdamas į protoną (pakrautą teigiamą elektra), pastarąjį sunaikina, rašo: "Iš to kyla idomi filosofinė (sic! St. Gėš) išvada. Jei medžiagos sunaikinimas yra faktas, tuomet, paaiškėja, kad ji yra sudaryta iš elementų, kurių medžiaginėje plotnėje nėra, kurie medžiaginėje tvarkoje neegzistuoja". Čia ir yra tai, ką V. R. norėjo pasakyti apie medžiagos sunaikinimą.

Aš labai abejoju V. R. nuosirdumu, jo teigimams ir baimei apie medžiagos sunaikinimą. Nes jis neatkreipė dėmesio į vieną dalyką, kad čia turima reikalo ne tiek su pačia fizine medžiaga, kiek su elektra. Juk kiekviena medžiaga turi elektriską prigimtį. Vadinasi, ji, medžiaga, suformuota į atitinkamą turinį ir formą tik elektros pagalba. Tad jei antiproteiną, arba nucleus, kaip iki šiol jį vadinome, atsitrenkdamas į protoną, sunaikina, ji supančią medžiagą. Tikrumoje jų (antiproteinų ir protonų) sąlytis medžiagos nesunaikina, tik ją deformuoja, išskirsto atomais ir išsklaidžia aplinkumoje. Bet pačios medžiagos nesunaikina, ji ir toliau paliko egzistuoti gamtoje, vadinasi, medžiaginėje plotnėje. Tas pat protonas ir jo neiginy — antiproteiną, laikui bėgant, vėl tos deformuotos medžiagos atomus surinks tik jau kitoje sudėtyje ir kitoje formoje. Nes elektro-fizikos dėsnis sako, kad medžiaga yra vienkartinė ir negrįžanti, bet keičianti savo turinį ir formą. Tad tas, kas jau kartą vienoje būsenoje egzistavo, jis į ją daugiau nebe-grįš. Nes ta prasme medžiaga yra vienkartinė.

Taip pat V. R. teigimas yra be pagrindo, kad medžiaga sudaryta iš elementų, kurių "medžiaginėje plotnėje nėra". Gerbiamasis, būk ramus ir nesibijok, nes fizinę medžiagą sudarantieji elementai yra ir egzistuos sulig žemės planeta. Bet čia V. R. suklaidino ne medžiagos elementų dingimas, bet elektros protono ir elektrono "išnykimas" jiems atlikus savo vaidmenį. Jie taip pat neišnyko, tik jų vaidmuo pasikeitė.

Čia taip pat nėra jokia naujiena antiproteiną tariamas atradimas. Jo veikimas elektroje jau senai buvo žinomas, tik nebuvo aišku, kuris elementas tą vaidmenį vaidina. Nes ir pati elektra mokslui dar nėra žinoma. Bet ji yra atrasta, išskaičiuotas ir priklaikytas žmonių reikalams jos panaudojimo būdas.

V. R. toliau "filosofuodamas" apie jam besivaidenantį medžiagos sunaikinimą prieina išvados, kad ką "...dabar patvirtino fizikos eksperimentai, jau buvo priėjęs savo protu, filosofiskai galvodamas, šv. Tomas Akvinietis. Tai garsioji jo teorija apie materiją ir formą".

Toks teigimas yra visiškai be pagrindo. Jis nori tuomi parodyti, kad štai ką dabar fizikos mokslininkai eksperimentų pagalba sudaro, tai jau buvo žinoma Tomui Akviniečiui. Pirmiausia, kad T. A. nėra sukūręs jokios "garsios" teorijos apie materiją ir formą. Jo teorija apie tai nėra nei kiek garsesnė už visos eilės prieš jį gyvenusių mokslininkų, pagonių, kurie davė aiškias medžiagos ir formos apybrėžas. Kopernikas ir Galilėjas, saulės sistemos atradėjai, geriausiai apsprendė ir materijos esmę. Ką tuodu mokslininkai tada apie materiją pasakė, T. A. savo teorijoje visą tai stengėsi, pertempęs ant savo kurbalio, sudievinėti. Nes jam nebuvo žinoma, kad medžiagos prigimtis yra elektriska ir, kad ta pačia tvarka atomai

skrieja vienas apie kitą, kaip ir planetos saulės sistemoje.

Bet V. R. turi tikslą kalbėti apie medžiagą ne fizikos patirtimi, bet visą reikalą perkelti, tik dėl jam vienam suprantamų priežasčių, į Tvėrėją. Todėl jis sako: "Kitais žodžiais tarant, čia mokslas atidaro dar vieną kelią, kuris veda prie išvados, kad yra visatos Tvėrėjas".

V. R. turėtų būti tvirtai tikintis. Bet aš turiu pagrindo abejoti jo tikėjimo nuosirdumu. Nes koks gali būti žmogaus tikėjimas, jei kur jo protas kurio nors dalyko neįveikia apspręsti, jis jau įmato ten esant Tvėrėją, atseit, Dievą. Juk jei jau neįveikiama išsiaiškinti kurio nors materinio nuotykių, juo labiau jame negalima įmatyti Tvėrėjo. Vadinasi, pagal V. R., visur ten kur yra nežinia, neišskumamas, nepajėgumas ko nors išsiaiškinti, ten visur yra Tvėrėjas. Tvėrėjau, atleisk savo tarnui V. R. už jo tokį silpną tikėjimą ir Tavęs perkeltimą į tamsą ir nežinią!

V. R. dėl savo silpno tikėjimo pats savo Tvėrėju ir kitus nori taip pigiai "jistikinti", kad "Antiproteiną atradimas sudaro progą mokslui pajusti savo ribotumą..." Štai tau ir išvada! Ir kas tokia išvada gali tikėti?! Išskyrus patį rašinio autorių V. R., niekas daugiau. Naujieji mokslo atradimai kaip tik vaizdžiausiai

kiekvienam parodo, kad mokslui ir išradimams, nėra nei galo nei ribų. Kas šiandieną dar nežinoma, tas rytoj jau išsiaiškinama ir t.t. St. Gėš.

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

FOUNDED 1864
The
Cleveland
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

Išidėmėk

DIRVOS

adresą —

1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

NAUJAS OLDSMOBILIS?

Ar jūs norėtumėt turėti vieną?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LIBERALAUS SUSITARIMO

Ateikit ir pamatykit...

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave. MU 1-7000

Atidaryta vakarais iki 9 P. M.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų
laikraštį

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai.
Rašykit šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

Mes duodam ir iškeičiam
Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Pardavimas! DACRON

Surauktos Užuolaidos

3.99
pora

45 ar 54 colių ilgumo

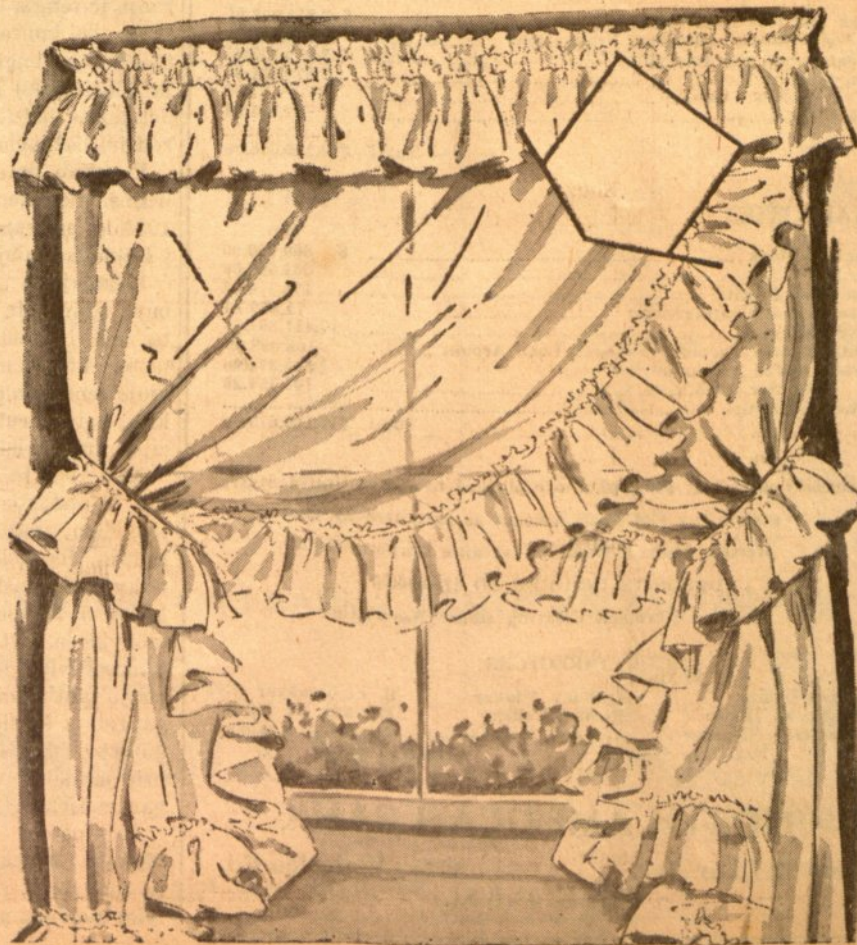
116" platumo

- Ne 5", ne 6", bet didelis 7 3/4" raukšlės
- Soft-sheet balta
- Ne 90", ne 100", bet 116 inčų platumas porai

Pagražinkit kiekvieną langą jūsų namo su šiomis gražiomis Dacron surauktomis užuolaidomis. DuPont Dacron lengvai išsiplauna ir reikalauja mažai priežiūros. Visi platumai yra porų.

116" Platumo, 63, 72, 81 ar 90 inčų ilgumo4.99 pora
164" Platumo, 90 inčų platumo... (1 1/2 pločio)8.99 pora
214" Platumo, 90 inčų platumo... (Dvigubo pločio)11.99 pora
314" Platumo, 90 inčų platumo... (Trigubo pločio)16.99 pora

Pašto ir telef. užsakymai priimami pirmad. 9 ryto iki 9 vakaro. Šaukit CHerry 1-3000
The May Co.'s Basement Curtain Department

Clevelande ir APYLINKĖSE

Pilniečiai pagerbė Lietuvos Skautų šefo atmintį

(sk.) Clevelando Pilnų skautų 12-ųjų mirties metinių progą, sek. — sausio 8 d., pagerbė paskutiniojo Lietuvos Respublikos Prezidento ir Lietuvos Skautų S-gos šefo A. Smetonos atmintį. Tadien du vilkiukai prie velionės karsto Knollwood mauzoliejuje padėjo geles. Kukliose iškilmėse dalyvavo velionės sūnus adv. J. Smetona, Pilnų tunto visų vienetų ir Liet. Stud. Sk. Korp! Vytis Clevelando skyriaus atstovai.

A. A. M. Skardžiuvienės suvažinėjimo byla

M. Skardžiuvienės tragiško žuvimo byla bus nagrinėjama sausio 20 d. Clevelando miesto teisme (East 21 gatvė ir Payne Avenue kampas). Kaltinamasis yra tūlas Louis J. Zember, gyv. 5822 Superior Avenue, Euclid Brass Foundry tarnautojas. Jis yra kaltinamas, kad užvažiavo ant velionės, kuri buvo sustojusi gatvėje pėsčiesiems praeiti nurodytoje vietoje.

Seserijos Vadijos Igaliotinė

Nuo š. m. sausio 7 d. Seserijos Vadijos Igaliotinė Clevelandui paskirta psktn. Albina Petukauskienė. Jos adresas: 1234 E. 89 St., Cleveland, Ohio. Telef. RA 1-1435.

NERINGOS TUNTO TUNTININKĖ

Pranešama, kad šio mėn. 8 d. naujai paskirtoji tuntininkė Merga Pažemėnienė perėmė Neringos skautų tuntą. Jos adresas — 1221 E. 61 St., tel. UTah 1-2821. Sausio 14-15 dienomis Clevelande lankysis Seserijos Vadijos Garbės Gynėja sktn. Dr. J. Aglinskienė.

Lietuviška parodėlė

Fenn College bibliotekos patalpose lietuvių studentų pastangomis suruošta graži lietuviška parodėlė, kuriai vertingi eksponatai buvo gauti iš p.p. Mikulskių, Malcanų, Raulinaičių ir kt.

Šioje kolegijoje studijuoja V. Vaivadaite, R. Minkūnas, V. Kamantas, V. Malcanas, S. Knys-tautas, A. Krinickas ir E. Valdukaitis. Parodėlė yra įdomi ir turi gerą pasisekimą. Padėką priklauso jos mecenatams, davusiems eksponatus.

Kviečia į Užgavėnių blynus

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio Clevelando skyrius kviečia visus atvykti į tradicinį Užgavėnių blynų vakarą, kuris įvyks vasario mėn. 4 d. Colonial Garden salėje. Biletus galima gauti pas Sambūrio narius ir Dirvoje.

J. Lozoraitis

persikėlė į naują butą: 1320 Giddings Road.

Detroito Lietuvių Teatras

sausio mėn. 7 d. Clevelande suvaidino K. Fuldos veiklą "Glušas". Vaidinimo žiūrėti buvo prisirinkusi pilna lietuvių salė žiūrovų. Vaidintojai clevelandiečiams paliko gerą įspūdį.

Lietuvos Skautų Brolijos II-jo Rajono Vadeiva

vyr. sktn. V. Šenbergas iš tu pareigų pasitraukia ir atsistatydina iš draugininko pareigų. II-jo Rajono Vadeivos pareigas laikinai sutiko eiti vyr. skautininkas P. Karalius.

Eduardui Karnėnui,

aktyviai besireiškiančiam Clevelande lietuvių visuomeniniam darbe, š. m. sausio mėn. 15 d. sueina 50 m. amžiaus. Ilgiausių metų!

Solistė J. Krištolaitytė

ši šeštadienį išvyksta į Chicago dainuoti Studentų Šalpos Fondo rengiamam vakarui.

K. Valaika

vyresniosios kartos lietuvis, persikėlė į naują vietą: 219 E. 330 St., Willowick, Ohio. Telefonas CE 1-4941.

Juzė ir Jonas Daugėlai

persikėlė į savo namus: 807 Thorhill Dr., Cleveland 8. Telefonas: PO 1-1210.

Mirė Katr. Markelionienė

Po trumpos ligos Clevelande mirė K. Markelionienė, F. Saukevičiaus uošvė. Palaidota Šv. Katarinos kapinėse Du Bois, Pa. Giminės (trys sūnus ir trys dukterys) reiškia padėką kun. Angelaičiui, Jakubauskienės ir Woods laidotuvių direktoriams, prel. Urbonui — Šv. Juozapo parapijos klebonui Du Bois parapijoje, jo padėjėjams kun. Liubauskui ir M. J. Hoare ir visiems Du Bois lietuviams, užpirkusiems mišias, atsiuntusiems aukas ir geles.

Baltijos Budžių veikla

Gruodžio mėn. 27 d. įvyko Baltijos Budžių organizacinis susirinkimas. Susirinkimas išrinko valdybą ir revizijos komisiją, kurios vadovaus tolimesniai Budžių veiklai. Laivo kapitono išrinktas inž. Algis Pautienius.

Pudžiaus pavidalo į sekcijas atsižvelgiant į mokyklinį amžių ir akademinį statusą. Yra sudarytos trys sekcijos: akademikų, moksleivių ir jaunučių. Minėtoms sekcijoms sutiko vadovauti inž. Algis Pautienius — akademikams; Mindaugas Motiejūnas — moksleiviams; Raimundas Kudukis — jaunučiams. Šalia berniukų sekcijų įsistegė ir mergaičių grupė, kuriai vadovauja Nijolė Bartuškaitė.

Budžiai numato išleisti savo laikraštėlį ir vėliau surengti šeimynišką vakarą drauge su tėveliais ir draugais — rėmėjais. No-

rintieji priklausyti Baltijos Budžiams kreipiasi tiesioginiai į laivo kapitoną inž. Algį Pautienį arba į atskirų sekcijų vadovus.

PADEKA

Negalėdami kiekvienam skyrinėti padėkoti, čia reiškiamės savo nuoširdžią padėką visiems, kurie raštu ar žodžiu mums yra pareiškę užuojautą dėl 1955 m. gruodžio 13 d. žuvusios mano mylimosios žmonos ir dukters, brangiosios motinos, Marijos Skardžiuvienės, ir kurie teikėsi paskutinę savo pagarbą velionei atžymėti gėlių atsiuntimu, atsilankymu į laidotuvių namus, palaidojimu į kapines, mišių užpirkimu ar kitokiu būdu. Už tai ypač jaučiamės dėkingi dr. K. ir M. Alminams, V. Alseikai, tėvui L. Andriekui, giliai krikščionišku būdu atjautusiam mūsų nelaimę, kun. J. Angelaičiui, atlikusiam paskutinę nuoširdžią dvasinę paslaugą velionei, V. ir J. Apyniams, inž. J. ir A. Augustinavičiams, B. ir G. Babrauskams, ypač p. Babrauskienėi, didžiai pasigedusiai savo artimos ir ilgametės gimnazijos draugės, kpt. V. ir A. Bartuškam, plk. Vl. Braziliui, inž. B. ir O. Brizgiams, P. Būtenui, L. ir R. Cipijauskam, mkt. V. Čižiūnui, gūdžiai prisiminusiam ilgmetės liet. gimnazijos mokytojos lituanistės netekimą, J. Dėdinui, A. Dundulii, F. Giedriui, dr. M. Gimbutienei, dr. J. Girniui, pareiškusiame gilaus žmoniško supratimo mūsų didžio skausmo valandą, kun. St. Ylai, B. Jamelkieni, dr. J. Jakštui, dr. P. Joniūkiui, A. ir G. Karsokams, prof. St. Kolupailai, M. Krėvienei ir jos dukteriai, A. O. Mošinskienėi, didžiai pergyvenusioms mūsų širdgėlą, lemties saitais susijusia su judviečių tolygiu sielvartu dėl V. Krėvės mirties, M. ir Z. Kriauniams, velionei ir visai jos šeimai parodžiusiems didelio nuoširdumo, J. Krygerienei, prel. M. Krupavičiui, atskiru žygiu pareiškusiame gilią užuojautą velionės vyrui, J. M. Laurinaičiui, dr. V. Maciūnui, A. Mažiuliui, K. J. Mažoniui, A. ir O. Mikulskiams, St. ir J. Nasvyčiams, N. ir O. Naumanams, dr. J. Pajaujui, J. Pakalkai, P. Palubinskiui, gen. P. Plechavičiui, kun. dr. J. Prunskiui, A. ir E. Puniškams, G. Puniškai, J. ir A. Puniškams, V. ir E. Puniškams, prof. J. Puzinui, V. ir E. Rasteniems, M. ir A. Rimams, B. Rutkūnui, I. ir N. Samams, St. ir A. Santvarams,

Išnuomojamas kambarys

vyrui, naujai dekoruotas ir baldais apstatytas. Savaitė kaštuoja \$8.00. Adresas: 6714 St. Clair (rear), UT 1-6512.

AR ŽINOTE APIE JŲSŲ DRAUDIMO REIKALUS?

Apie draudimą kely, darbe ir namie. Apie pilną draudimą greitą nuostolių padengimą ir nebrangias ratas automašinoms, gaisrui, gyvybės, nelaimingiems atsitikimams, įsipareigojimams

Valonis Insurance Agency
EX 1-4499
1403 Giddings Rd.,
Cleveland 3, Ohio

A. ir G. Siručiams, prof. Vl. Stankai, p. Stanulienei, J. Stempuziui, gražiai prisiminusiam velionę Clevelando liet. radijo valandėlėje, J. ir P. Šenbergams, J. Urbšaičiui, A. Vaičiuliui su šeima, gyd. M. Vaitėnui, kapinėse tarusiam paskutinį atsisveikinimo žodį Clevelando lietuvių bendruomenės ir skautų vardu, J. Valaičiui, inž. P. ir H. Žiuriams, drauge su gėlėmis prasingai įvertinusiems velionės nuopelnus tautai, ir kt. Taip pat didžiai aciū tiems, kurie yra pasiryžę velionei parūpinti antkapinį akmenį, būtent — A. Bartuškienei, P. Karosienei, E. Mažonienei, V. Nagiuvienėi, Nat. kevičienei, V. ir M. Vaitėnui ir kt. Didelę mūsų padėką padaro ir Chicago Lietuvos Radijo Programai, Clevelando Radijo Klubas, Clevelando liet. skautėms ir skautėms, atidavusiems paskutinę skautišką pagarbą vienai iš pačių pirmųjų Lietuvos skautė, taip pat Darbininko, Dirvos, Draugo, Nepriklausomos Lietuvos, Santaros bei Vienybės redakcijoms, atitinkamai paminėjusioms velionę, ir Lietuvių Enciklopedijos redakcijai bei leidėjui.

Pr. Skardžius ir duktė su vyru.

Padėka

Clevelando studentai nuoširdžiai dėkoja poniai O. Jokubaitienei, kuri visuomet puikiai talkininkauja studentams, už gražų bei vykusį paruošimą valgiu Naujųjų Metų sutikime, Dirvai už nemokamą bilietą spausdinimą ir garsinimą, Radijo Klubui už nemokamas informacijas bei skelbimus, sarysje su N. Metų sutikimu ir Povilui Vilkiui, pobūvio baro šeimininkui. Visoms kolegoms ir kolegams, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie rengimo.

Clevelando Studentų Skyriaus Valdyba

VIENOS ŠEIMOS NAMAI

6 kamb., gaso šildymas, Bayliss Ave.

6 k., gasas, garažai, E. 59 St.

8 k., gasas, garažai, lenkų rajone.

Chimes Realty

Atstovas:

VICTOR BANIONIS
namuose SW 1-9568
Namų telef. šaukit nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.
ofise UT 1-0323

PARDUODAMA

6 kambarių vienos šeimos namas. Pilnas rūsys, naujas gaso šildymas, modernios mėsos spintelės, priekio ir užpakalio porčiai, Vario vamzdžių šildymo sklypas, netoli krašto mokyklos ir bažnyčios.
Pigia! \$10.500.

J. P. Mull and Associates
Real Estate
UT 1-2345 UL 1-1877

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nobrangios gėlės vestuvėms, laidotuviams ir kitiems reikalingam. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct. Gėlių pristatoma visuose pasaulio kraštuose. Bonded Telegraph Service narys. Gaunami money orders (galioja ir užsienyje) ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Nesvarbu, ar jūs esate pėsčias, ar keleivis savo ar keno kito mašinoje. Jums svarbu žinoti apie naują Travel Accident Policy. Iki \$5,000 apdrauda tik už \$5.00 per metus.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinų apdrauda
Skambinkit: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS, agentas

BALTIC Supply Co.

Tiekia prekes tiesiai iš urmo sandėlių, sutaupant pirkeju brangų krautuvių patarnavimą. Gaunami visų žymesnių firmų gaminiai. Skambinti B. Snarskiui. Tel. KE 1-0210.

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Šilti, karšti, garais ir šalti pusmetiniai. Plaukų dažymas.

TERRACE BEAUTY SOLON

1161 East 71 St.
UT 1-1641

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinan tieji gėrimai. Vynai ir šampnai, vietiniai ir užsieniniai. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro. Krautuvė dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis
1389 E. 65 St.
East 65 and Wade Park

Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas maño krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

DAŽO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas
Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3344

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas priimanomomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
16239 Arcade
Tel. IV 1-2472

(52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNI NAMU STATYTOJAI. VISUOMET ISTATO MONCRIEF

šildymą ir oro vėsinimą

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai. Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

751 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje. Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

628 Engeneer Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763
936 East 185 Street KE 1-7770

PRANEŠIMAS

Su malonumu pranešu, kad Mr. EDMUNDAS CAPAS (Capkevičius), įstojo į mūsų firmą kaip pardavėjas perkant ir parduodant įvairias nuosavybes.

Mes turėjome patyrimo ir esam tikri, kad Mr. Capas Jums patarnaus greitai, tvarkingai ir mandagiai, tvarkant pardavimą ar pirkimą nuosavybių, kuriomis Jūs įdomausitės.

Jūs mus rasite visad pasiruošusius patarnauti perkant ar parduodant nuosavybes. Kaip Multiple Listing Service nariai, mes turime daug namų pardavimui visam didinjam Clevelande.

Pe pastovių įstaigos darbo valandų įstai ra bus atidaryta
sekmadieniais nuo 1 val. iki 5 val.
šeštadieniais nuo 10 val. iki 4 val.
antradieniais ir penktadieniais nuo 6:30 val. iki 8:30 val. vakarais.
Įstaiga bus vadinama:

J. P. MULL AND ASSOCIATES
(Muliois)
REAL ESTATE
6606 Superior, UT 1-2345

Edmund Capas, narys
(Capkevičius)
UL 1-1877

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Lietuvos Nepriklausomybės Talką paskelbus

Praeitame Dirvos numeryje paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės Talkos atsisaukimas ir veikimo dėsnių įneša šviežaus vėjo tikrąja laisvės kova susirūpinusiam visuomeniui. Per ištisą metų eilę vykę vlikiniai ginčai ne tik kad neišsprendė vidujinių laisvinimo organizacijos problemų, bet kas blogiausia, beveik numarino visuomenės susidomėjimą Lietuvos laisvinimo byla.

Reikia tik prisiminti prieš šesetą metų prasidėjusį VLIKE rūgimą, kada penkios grupės prieš penkias susikibo Maž. Lietuvos atstovo VLIKan įsileidimo klausimu. Tuo metu, penkios nekalbiškos grupės ėmėsi ano meto sąlygom gana griežto įspėjimo, viešai per spaudą paskelbdamos atsisaukimą, kuriame jos "reiškia savo didelį apgailestavimą dėl krikščionių demokratų srovės grupių nenoro suprasti didelės svarbos valstybinio reikalo sujungti visas jėgas bendram darbui ir pažymi, kad visas atsakingumas dėl šio klausimo neišsprendimo, trukdančio bendrąją Lietuvos vadavimą darbą ir tolimesnį pasekmių, tenka krikščionių demokratų srovės grupėms".

Neišsprendę ir neišsprendžiamų problemų eilėje tai buvo pirmas rimtas atsisaukimas nesutariamų VLIKE kalbėjimams. Deja, tas įspėjimas nedavė greitų rezultatų. Bet tada vis dar buvo gyventa viltimi, kad viena ar kitu būdu bus prieita pagrindiniais nesantaikos klausimais kokio nors kompromiso. Laikas bėgo, tačiau rezultatai visų įspėjimų, konferencijų ir kelionių buvo vieni ir tie patys. Dar blogiau, VLIKE likusių grupių atstovų dauguma kas kart toliau krypto nuo savo tiesioginių uždavinių.

Lietuviškai visuomenė mūsų politiniai reiškiniai tiek kelia susidomėjimą, kiek jie siejami su konkrečiais ir aktualiais Lietuvos laisvinimo akcijos veiksmais, bet ne tarpusavio kovos beprasmybiams ginčais. Tat jei mes, ypatingai pastaruoju metu, pastebime visuomenės atlyžimą nuo bet kurio visuomeninio darbo, priežastys glūdi ne vien tik asmeniniuose reikaluose. Tai ir bus rezultatas mūsų politinių veiksmų nesugebėjimo tos visuomenės įtraukti į laisvinimo kovos visumą, kuri gi yra plati ir negali būti apribota vieno organo, kad ir kaip "vyriausio", veikla ir atsakomybė. Tuo labiau, kad to "vyriausio" organo nariai ir patys aiškiai savo veiklos metodais yra įrodę visišką atsakomybės jausmo atbukimą.

LNT atsisaukime aiškiai parbrėžiama, jog "LNT neturi vidujinių srovinių rungtynių ir įtakos pasidalinimo problemų. LNT su nieku nesivaržo dėl kompetencijos. LNT dirba ir padeda dirbti kitiems Lietuvos nepriklausomybės labui". Jei šis dėsni bus tvirtai įsisąmonintas LNT pradininkų ir būsimų jos talkininkų, atpuls veik 100% vlikinio "darbo", o liks laiko ir energijos tiems konkretiems uždaviniais vykdyti, kuriuos LNT yra užsibrėžusi.

Pats talkos vardo pasirinkimas jau nustato ir tos visuomenės dalies įpareigojimą, kuri su LNT mintimi ir principais sutinka. Atrodo, kad pirmoje eilėje vietinės organizacijos turėtų savo susirinkimuose ap-

svarstyti LNT veikimo dėsnius ir rasti priemonių ne vien tik simboliškai prie talkos prisidėti, bet kartu tirti galimybes, — kaip ir kuriuo būdu praktiškai jungtis į darbą ne vien piniginiiais, bet ir darbo ištekliais.

Daug brangaus laiko ir išteklių matėme nuplaukiant beprasmingai kovai, kurią mes kartais bandome vadinti politika. Mūsų sąlygose dabar dviguba energija reikės imtis praeities klaidų atitaisymui, į tinkamą vietą įstatyti politinės moralės dėsnių, kad tikrai į tą talką nuosirdžiai jungtųsi tinkamiausios pajėgos.

Nėra abejonės, kad šalia politinių grupių, kovos organizacijų į talką pakvies dar kultūrinės, profesinės ir jaunimo organizacijos bei pavienius asmenis, plačiai atsiveria durys į naudingą ir prasmingą darbą visiems, kurie negalvoja, jog Lietuvos išlaisvinimas priklauso tik nuo to, kuri srovė tam darbui vadovauja ar kurios partijos paragrafai tinkamiausi Lietuvos atstatymui.

Nepriklausomybei atstatyti talkoje svarbu taip pat nustatyti

ti kultūringam darbui priimtinas bendradarbiavimo ir talkininkavimo formas, tame bendradarbiavime vadovautis moralės dėsniais, kurie nepakerta noro jungtis ir pasiūvesti. Nemažiau reikalingas ir tikėjimas, kad šiame laisvės fronte daugeliu atvejų teks kovoti net ir su savim, nugalėti abuojujimą, ištizimą bei nepasitikėjimo daigus. Tremties pėdsakai į mūsų moralę, mūsų pasiryžimą ir visuomeninio darbo našumą yra savo palikę. To nereiktų bijotis prisipažinti, jei tik yra geros valios visa tai nugalėti ir jei yra aiškus tikslas, kuriam verta perkratyti ir savo sąžinę.

Ko mūsų politiniai subrendusiai visuomeni stigo — konkretaus impulso vienokiam ar kitokiam darbui, — dabar atsiveria plačios pasireiškimo galimybės. Dabar daugeliui sunkiau jau bus pasiteisinti abuojujimu, nepritarusiam ligšioliniams politinės veiklos metodams. Geriausia politinio darbo ir veiklos mokykla yra eilinis visuomeninis darbas. LNTalkoje dalyvaujant nereikia didelio politinio stažo. Čia kiekvienas teigiamas įnašas, didelis ar mažas, bus dedamas į bendrą aruodą. Ir jei tik atsiradus daug geros valios tikinčiųjų į lietuviškos talkos nemirtingumą, bus gražus ir naudingas Lietuvai tos talkos derlius. J. Č.

SVARBUS POTVARKIS MOKESČIU (INCOME TAX) KLAUSIMU

(Galima prisirašyti už geležinės uždangos ar kur kitur gyvenančius vyrus ir žmonas)

JULIUS SMETONA

Mokesčiai įstatymas sako, kad vyras ar žmona, pildydami mokesčių pareiškimą paskirai, gali prisirašyti antrąją pusę, jei antrąją pusę neturėjo pajamų ir nebuvo niekieno kito išlaikoma. Kadangi karo pasekoje daug šeimų buvo išskirta, kilo klausimas, ar čia gyvenantieji mokesčių mokėtojai gali prisirašyti kitur gyvenančius vyrus ir žmonas ir tuo sumažinti savo mokesčius.

Dar netolimoje praeityje pati mokesčių inspekcija nebuvo galutinai išsiaiškinusi šio klausimo ir net reikalavo papildomo mokesčių mokėjimo iš tų, kurie svetur gyvenančius vyrus ir žmonas buvo prisirašę. Bet paskuti-

niu metu įstatymo reikalavimas, kad svetur gyvenas vyras ar žmona neturėtų pajamų ir nebūtų niekieno kito išlaikomas, buvo išaiškintas ta prasme, kad jis ar ji neturi turėti pajamų Jungtinėse Valstybėse ir neturi būti miekieno kito išlaikomas Jungtinėse Valstybėse. Iš to išplaukia, kad svetur gyvenas vyras ar žmona, kadangi jis ar ji neturėjo pajamų Jungtinėse Valstybėse ir kadangi niekas jų Jungtinėse Valstybėse neišlaikė, gali būti prisirašyti čia gyvenančio vyro ar žmonos.

Šia proga pravartu pastebėti, kad vyro ar žmonos prisirašymas visai nepriklauso nuo to, ar

antroji pusė ji ar ją išlaiko, ar ne. Tuo tarpu kai vaikus ar kitus gimines tegalima prisirašyti, kai jie esti mokesčių mokėtojų išlaikomi, tokio reikalavimo nėra vyro ar žmonos atžvilgiu. Vyrą ar žmoną galima prisirašyti visiškai nepriklausomai nuo to, ar jis ar ji yra išlaikomi, ar ne.

Iš to išplaukia, kad tie, kurie vyrus ar žmonas buvo prisirašę, neturi nieko bijoti; tie, kurie nebuvo prisirašę, gali tai padaryti dabar, užpildydami naujus (amended) mokesčių pareiškimus bent už trejus metus, pradedant 1952 metais; tačiau naujas (amended) mokesčių pareiškimas už 1952 metus turi būti pateiktas ne vėliau kaip kovo 15, 1956 metais.

Pildant naujus mokesčių pareiškimus, reikia turėti kopiją senųjų. Jei kas tokios kopijos neturėtų, turėtų pasirūpinti tokią kopiją gauti iš mokesčių inspekcijos — 626 Huron Road, Clevelande (kituose miestuose — kitur). Kopija nebūtinai turi būti oficiali — svarbu, kad daviniai būtų tikslūs. Tad jei kas buvo sau tokią kopiją pats pasidavęs, o pilnai užteks.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba sandėlis tampa sunaikinti ar sugadinti ugnies kreipkitės į KERSIS dėl apkaivni. Ko visada reikalauja apsaugos kompanijos pirm, ne išmoka už nuostolius.

KERSIS

628 Engeneer Bldg.

Telef.: MAIN 1-1773.

Teizidencija: PENINSULA 2521

Monoco princas rūmai, turį 200 kambarių. Pats Monoco yra tik 1 1/4 kvadratinės mylios ploto savaranki valstybėlė, susidedanti iš trijų sujungtų gyvenviečių, prie Viduržemio jūros. Gyventojų 19,200. Švelnus klimatas sukūrė nepaprastai patrauklų žiemos kurortą. Valstybė dabar turi 70 ginkluotų karių... ir pagarsėjusią pinigų pralošimo įstaigą — Monte Carlo...

Lietuviškų kraštų likimrs

II.

Šito šimtmečio pradžioje, iš Prūsijos karalystės išsivysčiusioji naujoji vokiečių imperija jau tiki stipri, jog ji dideliu ir staigiu puolimu manė galėsianti pralaužti visas Europos sienas, ypatingai rytuose. Nebojant didelių laimėjimų visuose frontuose, ji sujungtų aliantų kariuomenių galiausiai buvo sumušta ir turėjo prašyti taikos.

Versalio sutartis, be kitų teritorinių pakeitimų, aktyviai įsijungiant Mažosios Lietuvos Tarybai Tilžėje ir jai asistuojant Lietuvos vyriausybei, darė mažą korektūrą anos riterių Ordino lietuvių tautai padarytos skriaudos, atskirdama nuo Vokietijos dalį Skalavijos. Šitas kraštas 1923 m. sausio mėn. 15 d. buvo faktinai, ir vėliau 1925 m. juridiniai, sujungtas su Lietuvos valstybe, kuri šitu prijungimu gavo savo natūralinį priėjimą prie Baltijos jūros, ko Vytautas savo daugmetinėje kovoje nebuvo pasiekęs.

Šia sutartimi prijungus prie Lenkijos Pamarėlius ir abiejose Vyslos pusėse esančius lenkų apgyventus kraštus, ir tokiu būdu atskyrus Rytų Prūsiją nuo tiesioginio susisiekinimo su vakarine Vokietija, vokiečių ekspansija į rytus gavo stiprų smūgį.

Atėjo naujas pangermanizmo apaštalas ir jo sudarytas nacionalsocialistinis režimas, kuris aiškino, kad Versalio sutartimi vokiečiams padaryta didžiausia skriauda. Jis pažadėjo sukurti naują, pangermanistinę imperiją, kuri turėjo tęstis per visą Europą ir net dar toliau. Jo melu, smurtu, klaida ir krauju paretma pasaulėžiūra užėmė netik visą Vokietiją, bet veržėsi ir į užsienius, paliesdama ir vakarinę Lietuvos dalį, kuri politinė prievarta ir militariniu grasinimu 1939 m. buvo atplešta nuo Lietuvos.

Bet šitas besotiškas imperiaizmas paskutiniame kare buvo netik nugalėtas, bet laimėtojų okupuotas, padalintas į keturias zonas ir ligi šiol, dešimtis su viršum metų po karo pabaigos, tebėra nesujungtas.

III.

Rytų Prūsijos ir kitų rytinių provincijų gyventojų dalis karo metu turėjo apieisti savo kraštą. Einant Potsdamo nutarimais 1945 m. šitie kraštai buvo pavesti lenkų ir sovietų administracijai, kurie likusius vokiečius deportavo į vakarų Vokietiją arba į Sibirą.

Šitoks patvarkymas ir gyventojų masinis iškeldinimas iš tų kraštų, netik sustabdė germanišką žūjį: nach Osten wollen wir reiten, bet ir atstūmė germanišką veržimąsi į rytus daugeliui metų.

Germaniškų kolonistų ainiai liko netik išvaryti iš prūteniškų žemių, bet ir iš Pamarėlių, Pomeranijos, Vakarų Prūsijos, Poznanės ir Silezijos. Potsdamo nutarimai anuliavo germanų 700 metų veržimosi į rytus ir kolonizavimo periodą. Tie kraštai šiandien yra be vokiečių kilmės gyventojų, ir etnografiniu atžvilgiu "tabula rasa". Vokietijos okupantai likvidavo ir pačią buvusią Prūsijos karalystę, kaip germaniško agresyviškumo ir militarizmo lopšį.

IV.

Mažosios Lietuvos šiaurinė dalis, tiesioje linijoje nuo Vištyčio ežerio ligi Braunbergo, į kurią įeina pietinė Skalavija, Nadravi-

ja, Sambija ir Natangijos bei Varmijos dalys, dar šiandien tebėra Sovietų Sąjungos administracijoje. Iš istorinių ir etnografinių sumetimų mes lietuviai turime teisės reikšti pretenzijų į šitą kraštą, padarius kai kurias korektūras.

Gyvenimas, kaip ir politinių įvykių raida, nestovi vietoje. Kaip saulė užtekėdama atneša naują dieną, taip kas diena keičiasi ir politinė konsteliacija, iš

vidujinės džiūros mirė tas pernai Ženevoje išperėtas taikos bandėlis. Jau mažai kas apie jį tebekalba. Mūsų didžiųjų rytų kaimynų politinių vadų kelionė į tolimus Azijos kraštus, jų griežtos kalbos vakarų pasaulio kraštų adresu, sudaro pavojingą politinę padėtį, kuri be abejo įmovo prives prie susirėmimų su vakarų pasauliu, nors iš abiejų pusių kasdien kalbama apie taiką ir ginklavimąsi taikai išlaikyti. Labai daug panašių kalbų mes girdėjome iš pangermanizmo vadų lūpų 1923 ligi 1939 m. periode. Žaidimas su ugnimi jau nekartą privedė prie didelio gaisro. Mes norime tikėti, kad naujai pradėjus ginklamis žvargėti, susidarys tokia padėtis, kuri mums duos galimybes sujungti ir likusius lietuviškus kraštus į vieną bendrą lietuvišką valstybę.

Norint to pasiekti, mums reikia užsnūsti, bet budėti, atidėti visus bereikalingus ir jėgas skaldančius ginčus ir kartu paruošti reikalingus politinius ir diplomatinis ginklus to tikslo siekimui. Čia įeina ir mūsų teritorialinių reikalavimų formulavimas, kuris mums padėtų realizuoti mūsų tautinius pageidavimus.

STUDENTAMS

PABALITEČIŲ STUDENTŲ KONFERENCIJA IR VAKARAS

Šių metų sausio 28-tą dieną, 10 val. ryto, Baltų Studentų Federacija rengia savo metinę konferenciją New Yorke, Baltic Freedom House, 131 E. 70th St., N. Y. C. Lietuviai studentai ir jaunimas dar puikiai atsimena perieitų metų konferenciją ir vasaros išvyką, kurių metu buvo arčiau susipažinta su mūsų tremties draugais ir stengtasi vieniems iš kitų pasisemti drąsos ir įkvėpimo tolimesnei kovai už mūsų kraštų laisvę.

Šiais metais šita draugystės ir bendros kovos tradicija yra tęsiama toliau. Konferencijos metu bus atidaryta Lietuvos, Latvijos ir Estijos vaizdų fotografinė paroda, kurios pagrindinė tema yra: "Baltijos kraštai — vakarų kultūros skydas". Ši paroda vėliau keliaus per amerikiečių universitetus, supažindindama Amerikos akademinių jaunimą su mūsų kraštų kova už laisvę ir kultūriniais atsiekimais. Lietuviai įnašas į šią parodą yra ruošiamas su pagalba mūsų žymaus fotografo V. Augustino. Svarbiausiu konferencijos kalbė-

toju numatoma pakviesti Jungtinių Tautų Organizacijos atstovą.

Po konferencijos, vakare, 7:30 val. puošnioje Webster Hall salėje, 11 gatvė ir 3-čia avenue, N. Y. C. yra rengiamas jausmų koncertas ir vaišės. Iš lietuvių pušės, stud. A. Kanaukaitė, iš New Yorko, paskambins pianinu ir A. Gaigalaitė, iš Filadelfijos, padainuos solo. Latviai ruošiasi pasirodyti su solistu ir su latvių New Yorko studentų tautinių šokių grupe. Estai pasirodys taip pat su solistu ir su baletu solo. Šokiams gros gerai žinomas Ričardo Kontrimo orkestras.

BESISTEIGIĄS LIETUVIŲ AKADEMINIS ALUMNU KLUBAS

ragina visus baigusius aukštąjį mokslo bakalaurą laipsniu ar studijas toliau tebetęsiančius, registruotis iki 8. m. vasario mėn. 15 d. sekretoriato pas Danutę Dirvianskytę — 4931 South Artesian, Chicago 32, Ill. paduodami sekančias žinias: pavardę, vardą, adresą, aukštosios mokyklos vardą, studijų šaką bei įgytą laipsnį. Suinteresuoti raginami registruotis nustatytu laiku, nes nuo to priklausys šios organizacijos egzistencija.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems

ROXY THEATRE

VISI SCENOS PASIRODYMAI

ISSKIRIANT FILMAS

Atidaryta 11:30 iki 4 P. M., 6:30 iki 11:30 P. M.

SPECIALI PROGRAMA SESTADIENIAIS NAKTĮ

EAST 9th and CHESTER

Monoco princas Rainer III, kuris Monoco valdo nuo 1949 metų, susisiedavo su JAV filmų artistė Grace Kelly.

Vokietijos kariuomenė organizuojama JAV kariuomenės pavyzdžiu. Kai kas juokauja, kad ją nebus galima atskirti ne tik iš nuotraukų, bet ir gyvenime...